

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 50—
pol leta 25—
četrt leta 13—
na mesec 4-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 55—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 60—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan svačer izveniši nedelje in praznika.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po makaznici.
Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi po pošti:

celo leto naprej K 48— četrt leta 12—
pol leta 24— na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34

Mirovna ponudba Wilsonu.

Dunaj, 5. oktobra. (Koresp. urad.) Avstrija, Ogrska, Nemčija in Turčija so sklenile v svrhu, da se sklene splošno premirje in da se uvedejo mirovna pogajanja, stopiti potem vlad, katerim je poverjeno interesno zastopstvo v Zedinjenih državah severoameriških do predsednika Zedinjenih držav. V izvedbi tega sklepa je dobil avstro-ogrski poslanik v Stockholmu večeraj od zunanjega ministra brzojavno naročilo, da naj zaprosi švedsko vladu, da odpošlje dne 4. oktobra to - le brzojavko gosp. predsedniku Wilsonu:

Avstro - ogrska vlada, ki je vodila vojno vedno le kot obrambno vojno ter pokazala opetovano svojo pripravljenost, končati krvoprelitje ter priti do pravičnega in častnega mira, se obrača do predsednika Zedinjenih držav ameriških s predlogom, da naj z njo in njenimi zavezniki sklene takojšnje premirje na kopnem, na morju in v zraku ter neposredno nato prične s pogajanjimi o sklepu miru, za kateri naj bi tvorilo podlago 14 točk poslanice g. predsednika Wilsona kongresu z dne 8. januarja 1918 ter štiri točke iz govora gosp. predsednika Wilsona z dne 12. februarja 1915, pri čemer naj bi se oziralo tudi na izvajanja gosp. predsednika z dne 26. septembra 1919.

Dunaj, 4. oktobra. Napovedani mirovni korak centralnih držav je bil danes izvršen. Centralni državni stališči so bili v medsebojnem sporazumu in se jima je pridružila tudi Turčija. Avstro - Ogrska je potom španske vlade, Nemčija preko Nizozemske stala demarš pri Wilsonu ter izrekla pripravljenost, sprejeti njegovih 14 točk ter se pogajati na tej podlagi in na podlagi poznejših teh njegovih točk. Obenem so centralne države predlagale premirje.

Poročilo o tem koraku se bo izdalo najbrže tekot jutrajšnjega dneva in sicer bo sporočil o tem koraku v Berlinu novi državni kancler princ Maks Badenski, v Avstriji pa bo vlada podala tozadevno izjavo v poslanski zbornici.

Praga, 5. oktobra. Tu se izjavlja v dobro podučenih krogih, da bo v najkrajšem času izšel cesarjev manifest, v katerem naznanja vladar svoje namene glede nadaljnjega razvoja notranje - političnega položaja.

Berolin, 4. oktobra. V svoji mirovni ponudbi je Nemčija baje točno označila svoje mirovne pogoje. Predvsem zagotavlja nemška vlada obnovo in odškodnino Belgiji, Srbiji in Črni gori ter izjavlja, da je pripravljena na mirovne pogajanjih govoriti tudi o brest-litovskem miru. Glede Alzacije - Lore-

ne stoji na stališču, da naj o teh dveh deželah odloča plebiscit.

Mirovni korak centralnih držav odklonjen?

Dunaj, 4. septembra. Danes se je raznesla govorica, da je bil novi mirovni korak centralnih držav v angleškem odgovoru od ententnih držav že odklonjen.

Vlade centralnih držav pripravljajo torej nov javen korak, s katerim sprejemajo vseh 14 točk Wilsonovega predloga.

Objava angleškega odgovora in novega koraka Avstro - Ogrske se bo izvršila najbrže z govorom novega nemškega državnega kanclerja.

Zeneva, 4. oktobra. Zunanji odsek rancoske zbornice je z veliko večino odobril stališče vlade, da v sedanjem trenutku ni nikakor v interesu Francoske pričeti z mirovnimi razgovori.

Luzano, 4. oktobra. „Secolo“ svari pred velikim optimizmom glede mira. Sodi, da pred koncem 1. 1918. ni pričakovati miru. Sovražniki bodo na mirovne ofenzive odgovarjali z vedno novimi popustitvami. Ententne sile pa morajo ostati trde in vztrajati pri popolnem podjarmljenju centralnih držav. Vladni listi pravijo, da so mirovni socialisti zadnji čas prav redkobesedni.

Stališče Turčije.

Haag, 5. oktobra. Reuter poroča: O kakem približanju Turčije ententi v Londonu ni ničesar znanega. Pač pa obstajajo znaki, da hočejo pričeti nekatere neoficijalne turške osebe na lastno pest s pogajanjimi, oficijalno pa ta korak ni bil storjen. Težko je dognati, koliko pomena je pripisovati tem stremiljenjem. Z uradne turške strani ni pričakovati nobenega koraka, predno ne bo Turčija podučena o nadaljnjih namenih centralnih držav.

Prepozno?

Berlinski poročevalec dunajskega »Abend« poroča: Zadnji dni sem preživel v Haagu. Še boli kot dozdokoli na Bolgarskem, zanimajo tamkaj politične kroge dogodki v Nemčiji. Ne da se tačiti, da državniki v ententnih državah s skrbjo gledajo na nemške izpremembe, ker pričakujejo od njih oiačena mirovnega razpoloženja na Franco-skem in na Angleškem. Odkrito se pa mora priznati, da presojaio nevtiralne osebe, ki so najboljše poučene o dogodkih v ententnih državah, položaj izredno neugodno. Za sedaj še ni upanja, da bi osrednje države dosegle skorajšen mir: kajti neko razmišljevanje o tem vprašanju kaže, da prihaja vse to, kar se godi sedaj v osrednjih državah, prepozno. Ni res, da hoče ententa še to isen dosegati odločitev pod vsakim pogojem. Res je le, da se pojavljajo take želje le sem pa tam v

Franciji, ki je od vojne najbolj prizadeta. Clemenceau jim ne nasprotuje zato, da ne škoduje splošnemu razpoloženju. Na Angleškem in zlasti v Ameriki, pa je tako navdušenje, kakor meseca avgusta 1. 1914. na Nemškem. Tamkaj ne pričakujejo še letos zmage, marveč računajo največ s tem, da se bo vojna s pomočjo novih ameriških čet še drugo leto nadaljevala. Jasno je, da imajo ob takem razpoloženju mirovni krogi v ententnih državah zelo težko stališče. Imperialisti in aneksiionisti vidijo, da se imajo njihove želje pravkar izpolniti, zato uporabljajo vsako sredstvo, da potlačijo kakršnokoli drugačno razpoloženje.

Nemški mirovni program.

Princ Maks Badenski za hitro zasedanje nemškega državnega zbora.

Berolin, 3. oktobra. (Kor. urad.) Popoldne se je zopet zbral svet načelnikov strank državnega zbora, ki je sklenil, naj se zbere plenum državnega zbora že v soboto ob 1. popoldne. Dobro poučeni parlamentarni krogi trde, da se bo zbral nemški državni zbor že v soboto na izrecno željo princa Maksa Badenskega.

MIROVNI PROGRAM NEMŠKE VLADE IN VEČINSKIH STRANK.

Berolin, 4. oktobra. Program nemških večinskih strank, ki tvori podlago politiki nove nemške vlade, vsebuje v bistvu te - le točke:

1. Pristop k odgovoru na papeževo noto in k mirovni resoluciji državnega zbora.

2. Nemčija izjavlja, da je pripravljena, vstopiti v zvezo narodov.

3. Dosedaj sklenjene mirovne pogodbe ne smejo tvoriti ovire za splošni mir. V ruskih obmejnih državah se ustvarijo ljudski zastopi na široki podlagi. Usoda teh držav se uredi po željah prebivalstva.

4. Alzacija - Lorena se proglasi takoj kot avtonomna zvezna država, kakor to želi prebivalstvo.

5. Splošna pruska volilna pravica se tako izvede.

6. Zakon o obsednem stanju se omili.

7. Odstrani se politični vpliv vojaških krogov.

8. Cenzura se omeji na strategična vprašanja in na ona vprašanja, ki zadevajo odnošaje napram inozemstvu.

Nova nemška vlada.

Berolin, 3. oktobra. Princ Maks Badenski je bil, kakor znano, imenovan za državnega kanclerja in pruskega ministra zunanjih zadev. V soboto bo v seji državnega zbora, ki je sklican za eno popoldne, razvil svoj vladni program. Za državnega tajnika brez portfelja so imenovani državni poslanec dr. Gröber in Scheidemann. Državni tajnik za notranje zadeve dr. Wallraf je prošil za odust. Njegov naslednik bo neki poslanec centuma. Na čelo državnega delavskega urada, ki se nanovo ustanovi iz oddelka državnega gospodar-

skega urada, bo stopil drugi predsednik generalne komisije za delavske združbe državni poslanec Bauer (socialni demokrat). Glede vprašanja, ali naj se ustanovi od zunanjega urada neodvisen urad za državno časopisje, še ni odločeno. Pričakovati je imenovanje še več državnih podtajnikov iz ljudskega zastopa. O izbiri oseb pogajanja še niso končane. Na mesto izstopivšega državnega ministra dr. Sydowa pride državni poslanec Fischbeck (napredna ljudska stranka).

V zaželeni deželi.

Fr. pl. Šuklje.

I.

Prelep, uprav veličasten je dandanes pogled na vzdrumajoči se narod slovenski! Kaka globoka sprememba od onega zgodovinskega trenutka sem, odkar je nepozabni naš voditelj Jan. Ev. Krek o pravem času in z mogočno roko med trepeče naše ljudstvo vrge odločilno besedo, jugoslovansko deklaracijo! Že je ideja pripravljena bila v naših srcih. Ko je te daj nastopila na dan, razširjala se s čudovito hitrostjo po celem slovenskem ozemlju ter zmagovito prodrla do najoddaljenejših gorske koč. V enem glasu so se strnile vse naše želje in strankarska prizadevanja: »Dajte nam Jugoslavijo!« In tako silna je narodna volja, tako izrazita njena odločnost, da so v naprej brezuspešni vsi poskusi, ustavljati se mogočnemu ugledu narodne duše. Jugoslavijo hočemo in — dobili jo bomo!

Prekrasno pač bo upravno ozemlje jugoslovansko, blagovano z vso prirodno lepoto ter obdarovano z vsem naravnim bogastvom. Gorski velikani našega planinskega sveta in divje razkano kraško gorovje na črnogorski in srbski meji, čar gorenjskih in koroških jezer in nepopisna krasota plitviških jezer v Liki — morda najlepše, kar turistu nudi Evropa — podzemeljska čuda naših jam in sanjava krasota jadranskega obrežja — katera dežela na celem svetu se bo pač mogla meriti z našo Jugoslavijo, kar se tiče naravnega lepotečja! In prirodno bogstvo! V hrvaški in slavonski nižavi najrodovitnejše polje, po bregovih in gričkah od slovenskih gor in znamenitega Pohorja dolgi do blagoslovljene Fruške gore najlepši vinogradi, velikanske šume z neizčrpnim bogastvom hrastovega, smrečnega in bukovega lesa, pod zemljo deloma še nedvignjeni zakladi železa, premoga, svinca, živega srebra, asfalta in drugih porabnih rud in kopnin, blagovorne toplice in zdravilni vrelci v izobilju, poleg teh naravnih bogastvov pa — sinje morje s celo vrsto izbornih pristanšč, morje Jadransko, katero direktno drži proti suškemu prekopu kot najkrajša cesta med evropsko celino in južno in vzhodno Azijo, vzhodno Afriko in daljno Avstralijo!

To je naše ozemlje in kako je ljudstvo, katero tod prebiva? Poznamo ga in lahko se nanj zanašamo! Skozi dolgo, mračna stoletja zaslužjen in tepan je ohranil trojanski naš narod navzlic robstvu in bolečini vendar nevpognjeno svojo moč in žilavost. Le zavedal se ni svoje sile in potrpežljivo je klonil svoj tilnik pod težki jarem, ki so mu ga nakladali sosede, prevzetni Madžar in nemški »Herrenvolk«. Danes pa je vstal naš narod, vzbudil ga je iz zaspasnosti bojni vihar, kateri sedaj pretresa vesoljni svet, zaveda se sedaj svoje lastne moči in nikdar več se ne bo klanjal nepoklicanim jerobom in neupravičenim tlačiteljem. Ves narod naš, Slovenci, Hrvatje in Srbi, združeni smo v eni želji in zahtevi, vočigled celega sveta terjamo svojo državno in upravno samostojnost, svojo lastno streho, svojo Jugoslavijo. Nič več, a tudi — nič manj! Tu nima mesta za kramarsko barantanje, tu ni več prostora za ono pobujeno psevdo - diplomatsko prekanjenost, katera bi najrajši pod krinko državniške modrosti zadušila svetli plamen narodne navdušenosti, s prozornim namenom, da bi dotičnik v vročem pepelu zgorelih narodnih nad sam si — pralil in cvrl svojo mastno pečenko!

Toda baš ker je tako omamljivo lepa ideja našega upravnega združevanja, se čujejo — in to časih s prav resne strani — pomisleki in dvomi o njeni praktični izvedljivosti. »Kako bomo pod svojo lastno upravo mogli shajati mi Slovenci, Hrvatje in Srbi,« vprašajo oni — »mi, ki smo razdvojeni po tisočletni zgodovini, razdeljeni celo po svojih veroizpovedanjih, že dolga stoletja brez očjega stika in prometa, da, celo nahajskani in naščuvani eden proti drugemu?« In z druge strani se zopet kdo oglasi: »No, pa recimo, da se nam posreči, omisliti si tako državno in upravno obliko, s katero se da shajati — kako je pa bomo mogli plačati sami, mi sinovi zanemarjenih in sedaj zaostalih dežel, večinoma opustošenih in osiromašenih po grozotah svetovne vojne? Mar ne bo finančni polom naravna posledica naše samostalnosti?«

To so pomisleki in ugovori, katerih ne kaže ošabno in prezirljivo odklanjati »a limine«. Iz njih se poraja dolžnost, resno premišljevanje o načinu, kako in pod katerimi pogoji utegnemo najbolj shajati naše dežele in njih prebivalci pod svojo novo domačo streho. Nikoli se ne bomo prerano bavili s temi temeljnimi pisanji. Torej sem opravičen i jaz, ako se lotim naloge, v tem članku in njegovih nadaljevalnih načrtih osnutek o bodoči naši upravi. In ker sta uprava in ustava ozko spojeni med seboj, se bom moral nehoté dotakniti, dasi le z mazincem, prekodeljivega ustavnega problema. Predobro znam, da bo moje delo nepopolno in površno stesano, polno peg in marog, na premmogih mestih nezadostno in

LISTEK.

Alois Jirásek.

(K slovenski premieri njegove gledališke igre »Laterna«.)

Na skoro nizki postavi širokih pleč in krepkih udov izrazita, grobo iztesana glava. Sive oči zro skoro srepo ostro skozi očala, gornjo ustnico pokriva dolgo, malo gojene, sive brke. Priprosto je oblečen in na glavi mu sedi širokokrajni, ponošen mehak klobuk.

A kjerkoli se pojavi med nami, jugoslovanskimi gosti Zlate Prage, povsod mu izkazujejo posebno spoštovanje. Ne, izražajo mu svojo ljubezen, nam pa ga kažejo z veselim ponosom! Gledališki ravnatelj, dramaturg, operne pevke, slikarji, poslanci, literati . . . vsi, vsi, ga spremljajo, pozdravljajo, ogovarjajo, on pa se vede skromno, ljubezljivo, se smehlja, odgovarja vsakomur, se šali in korači dalje s pohodom silnega kmeta, ki se mu mora umakniti vse.

Pa saj je kmetiškega rodu. Leta 1851. je bil porojen v Hronovi na severovzhodnem Češkem kot sin kmetiškega tkalca in kramarja. Noben kot češke zemlje ni tako bogat strašnih spominov na razne vojne, kakor njegov rojstni kraj; nikjer se niso godila proti Čehom groznejša nasilstva. Tod

so se skrivali značajni eksultanti in emigrantje, tod so se godile nasilnejše dragonade, tod je srce češkega naroda najčesteje krvavelo in obupno ječalo. Narod v tem gorskem kraju je znal in zna še dandanes pripovedovati najčudovitejše in najžalostnejše dogodke in dogodke.

In Jirásek je pristni glasnik tega naroda, kot pisatelj v najpopolnejšem smislu besede naroden umetnik. Kot pravi poet je že v zgodnji mladosti odpiral svojo dušo žalobnim povestim, ki jih je slišal med rojaki, kmeti, pastirji, invalidi, starci in starmami, ki jih je čital le označene v starih kronikah, po različnih arhivih in zbirkah starosti, jih zbiral, kasneje oživljal in končno umetniško obdelal.

Inteligentni oče je poslal sina v šole v Broumov in Kralji. Hradec ter končno na praško gimnazijo. Leta 1874. je postal Alois Jirásek profesor na starem piaristkem gimnaziju v Litomyšlu, leta 1884. pa je bil pozvan za profesorja v Prago, kjer je doslužil.

Od leta 1896. je šolski svetnik in je že dolgo član Češke Akademije ter predsednik društva čeških pisateljev. Jirásek kot predsednik in Kvapl kot tajnik sta izdala znani zgodovinski prevažni poziv na češke poslance in na češki narod, plamteči poziv odločilnega pomena za preokret češke politike, za konsolidiranje čeških narodnih vrst, strank in vseh kulturnih, narodno - gospodarskih in kulturnih sil danes v bistvu vzorno složnega naroda

češko - slovaškega. Ta poziv je našel odmeva tudi med Jugoslavo in je moralno učinkoval na ustvaritev skupnega narodnega programa slovenske državne delegacije.

Šestindeset let že je Jirásek neumorno delaven kot pisatelj in od leta 1890. izhajajo v založbi J. Otta njegovi zbrani spisi. Do leta 1901. je izšlo 29 zvezkov, do 1. 1916. že 41 zvezkov, nekateri v III. ali IV. izdaji. Tu je dolga vrsta zgodovinskih črtic, novel, novel, povesti, romanov, romanske trilogije, epopeje v prozi, »kronike«, »rapsodije«, pravzaprav veleromani ogromnega bogastva glede figur, idej, historičnega ozadja in prvvrstne umetnine glede pripovedne tehnike, razkošja v jeziku, dialogu, opisih narave in individualnih duševnosti.

Vsebinska vseh Jiráskovih spisov tvori le eno in isto, vedno le češki narod, njegovo življenje, borenje, zmagovanje, padanje in vstajenje, — češki narod in njegova zgodovina od X. do najnovejšega veka; junak v njegovih delih je vedno češki narod okoli njega slavni ali neslavni voditelji. Kralji Václav IV., Otakar in Jiří Poděbradsky, Žižka, Hus, cela vrsta slavni hejtmánov in vojskovodij, knezov, knežinj, graščakov, visokih duhovnikov, učenjakov, pesnikov, umetnikov, igralcev, znamenitih žensk, menihov, učiteljev, tipov iz kmetiškega, obrtnega, trgovskega, vojaškega, dijaškega, uradniškega . . . prepestra je množica oseb vseh stanov in spolov v Jiráskovih spisih.

»O historičnem romanu bi se dalo marsikaj povedati in disputirati. Ali mislim, dokler historični roman ustreza modernemu napredku v vedah in umetnosti, dokler predvsem varuje popolno resnico in pravico ter ne pozablja pri tem umetnosti, dotlej bo vedno opravičen in se vzdrži proti vsem nasokom . . . Nam zlasti je treba posebnosti živga spominjanja naše minulosti. To nas krepí, dviga. Obžalujemo sicer, da se tu in tam kdo dolgočasí, toda sto in sto src se pri tem ogreva in razgreva . . . Saj je res, da nahajamo tu mnogo tendence, in istina je tudi, da zaradi nje često trpi umetnost. Toda mi smo v borbi in bojujemo se na življenje in smrt. A življenje naroda je nad vse! Zanj se mora boriti vse, tudi umetnost.«

Tako utemeljuje Jirásek sam svoje delovanje in ga pred moderno kritiko opravičuje. Nad vse budi umetniku malega, preganjanega naroda — narod! Njegovi svobodni službi vse za njegovo zavednost, za njegovo odprano prebujenje, za njegov ponos in njegovo prosveto se bori vse — tudi umetnost! »L'art pour l'art« velja le za velike svobodne narode. Malim narodom pa budi pesnik - pisatelj buditelj, bodritelj, klicar okoli zastave napredka, požrtvovanja in svobode.

Temu načelu je posvetil svoj silni pripovedni talent Jirásek, in v službi temu načelu žanje največjo popular-

nost. Če bi ne bil Čeh, bi bil slaven že davno po vsem svetu, in Nobelove nagrade bi ne dobivali Roseggerji in sliki literarni mogotci, ki ne sezaajo li-rasku niti do ramen.

Jirásek pa ni le kot romanopisec med češkoslovansko inteligenco in med vsem narodom izredno popularen, nego uživa tudi med češkimi dramatik najvišji ugled. »Emigrant«, »Kolebka« (Zibel), Jan Žižka, »Čero« in »Jan Hus« so zgodovinske drame velikega sloga. »M. D. Rettigova« je graciozna zgodovinska veseloigra, »Lucerna« (Laterna) igra iz dobe pred l. 1848, »Pan Johanes« je pravljica alegorija, zdaj prirejena tudi za lutke, »Otec«, »Samota« in »Vojnarka« so kmetiški igrokazi iz modernih dni. Vse te igre se odlikujejo s polnokrvno dramatičnostjo, naravno živahnostjo dejanj, s psihološko poglobljenostjo in predvsem s pristno narodnimi, realistično ostro orisanimi značajmi. Jiráskove drame tvorijo stalno repertoar čeških večjih odrov, »Hus« in »Žižka« pa sta mogočni reprezentativni igri Narodnega divadla v Pragi.

Slovenci imamo dva preveda Jiráskovega zgodovinskega romana »Psohlavci«, nekaj prevodov njegovih manjših novel in črtic, pripravlja se za tisk »Filozofska historija« in prevajajo se »Stare povesti« in tridelni roman »Med strujami«; na slovenskem odru smo videli doslej le njegov dramatični prevenc, »Vojnarko«. Zdej se uprizoni njegova »Laterna«, ki jo imenuje avtor sam »gledališka igra«. Dejanje

pomanjkljivo. Ali to me ne plaši! Dovolj, če sprožim diskusijo o stvari, ki nujno zahteva javni interes in vsestranski resni študij!

Moje razmotrivanje o upravnih in ustavnih oblikah bodoče samostalne Jugoslavije se pa naslanja na dvojno načelno podlago.

Z ene strani skušam namreč kot pripadnik zgodovinske smeri na vrhu omislenih upravnih reform zasidati na temelju onih upravnih zasnov, katere smo prejeli od svojih prednikov ter o katerih znamo, da so se istinito bile obnesle v upravnih praksih. Po nepotrebnem nobenih novotarij! A žalibog, v danem slučaju, ko zidamo s tal svojo Jugoslavijo, najdemo bore malo porabnega stavbenega gradiva v ostalih prejšnje uprave. Kaj potrebujemo? Moderno, točno, preprosto, ceneno in pošteno upravo! In kaj nahajamo? V Avstriji zastarelo, prekompleksirano, počasno, predrago in — vsaj v zadnjih letih — dokaj nagnjeno upravo. Madžarska in hrvatska uprava, dasi v nekaterem pogledu morda boljša od svoje avstrijske tovarišice, sta v drugih ozihi izredno se manje na dobrem glasu. In kaj naj porečejo o oni administraciji, s katero je avstro-ogrsko monarhija bila oblagodarila s krvjo pridobljeno Bosno in Hercegovino? Ako bodo kasnejši zgodovinski pisarji kdaj v stanu, natančno pojasniti, iz katerih razlogov je nastala grozovita vojna, kaj vse je povzročilo največjo nesrečo, katere je sploh mogla kdaj zadeti trpeči človeški rod — morajo se ustaviti tudi pri bosanski upravi in njenimi pogubnimi posledicami!

Ne, z upravnimi organizacijami, katero imamo dandanes se v naših jugoslovanskih pokrajinah, si bomo kaj malo mogli pomagati. Morda je zgolj sodna uprava — vsaj v Avstriji — katero bomo mogli prevzeti precej nespremenjeno. Skoro povsod drugod trebalo bo korenitih sprememb.

Tako torej s prvim načelom, na koje se naslanja mora razprava. Drugo in poglavito načelo se pa glasi: Hočemo demokratsko upravo in ustavo, v istini prežeto z novodobnim demokratskim duhom! Vse to pa je absolutno nemogoče brez avtonomije, brez narodne samovlade. Avtonomijo povsod: v deželi, okraju, občini! In istinito, nehlinimo, nespačeno avtonomijo, nikakor pa ne ono spakirano skrupulo, kakor ga je na primer v Avstriji bila uvedla Schmerlingova nesrečna roka. Pobedjen grob je te baže lažniva samouprava in za tem bleščim imenom se vam lahko skriva in gnije celo oni upravni — ustavni skandal, katerega dan za dnem v ljubljanskem deželnem dvorcu uprizarja kranjskega deželnega odbora četveropersona deteljača!

A kako si predstavljam to avtonomijo?

Boris II. car Bolgarov.

Sofija, 4. oktobra. Kralj Ferdinand se je včeraj na korist prestolonaslednika Borisa odpovedal prestolu. Boris je nastopil vlado.

Sedanji car vseh Bolgarov Boris II. je sin kralja Ferdinanda in njegove prve žene princese Marije Luise Bourbonške in Parmške. Rojen je bil 18. januarja 1894 ter je bil kot otrok na željo bolgarske vlade prepuščen v pravoslavno cerkev.

Sofija, 4. oktobra. Novi kralji se sprejeli ime Boris II.

Sofija, 4. oktobra. (Kor. ur.) Pred podpisom odstopne listine je kralj sprejel drugega za drugim voditelja strank ter so vsi odobraval njegov sklep, da se odpove prestolu. Kralj Ferdinand je zapustil Bolgarsko včeraj zvečer. Prvi ukaz kralja Borisa velja demobilizaciji armade.

Sofia, 4. oktobra. (Kor. urad.) Predsednik sobranja je na željo ministrskega predsednika Malinova sklical danes dopolne poslance na izredno sejo. Ministrski predsednik je naznanil odstop kralja Ferdinanda in nastop novega kralja ter prebral oba kraljevska manifesta. Manifest novega kralja je bil sprejet z odobravanjem. Nato je sporočil ministrski predsednik, da je ponudil novemu kralju demisijsko kabineto, ki na ni bila sprejeta.

Dunaj, 5. oktobra. Iz Sofije, poročajo, da so državljani centralnih držav zapustili Sofijo in da so se odpeljali tudi diploma-

tični zastopniki, izvezemši zastopnika Turcije.

Dunaj, 5. oktobra. Švicarski listi poročajo, da se vrše med Bolgarsko in Grško pogajanja zaradi skupnega nastopa proti Turčiji.

Budimpešta, 5. oktobra. Bolgarski kralj je došel v spremstvu princa Cirila v dvornem vlakcu v Budimpešto, kjer je stal vlak polnoročno na postaji. Koldvor je bil strogo zastražen. Ko so kralju predložili avstrijske in ogrske liste, se je začel jokati zaradi očitanih nezvestobe s strani nekdanjih zaveznikov. Rekel je, da tega ni zaslužil, marveč da stoji popolnoma na strani centralnih držav. Kralj je silno potr. Kralj Ferdinand in spremljajoči ga dostojanstveniki so bili v ogrskih uniformah ter so imeli avstrijska odlikovanja. V znak, da ostanejo zvesti svojim zaveznikom.

Budimpešta, 5. oktobra. Včeraj je došel parnik »Karel IV.« z delom avstro-ogrskih kolonij ter poslanstvom v Budimpešto, tri nadaljne parnike se pričakujejo.

Sofija, 4. oktobra. Kabinet Malinov je demisijsko. Novi kralji Boris II. demisijsko ni sprejel.

Pogoji premirja.

Sofija, 4. oktobra. (Kor. urad.) Premirje med Bolgarsko in entento je bilo sklenjeno pod temi pogoji:

1. Bolgarska zapusti vse pokrajine, ki so pripadale do vojne Srbiji in Grški. V Pokrajinah, ki so jih kakor »Strumani« zasedle entente čete, se zopet uvede bolgarska uprava.

2. Bolgarska demobilizira vso svojo armado, izvezemši tri divizije in 4 konjeniške polke, s katerimi bo varovala Dobrudžo in vzhodno mejo. Orožje in vojni material demobiliziranih armadnih delov bodo Bolgarske oblasti vzele v shrambo ter bodo stale vse zaloge pod kontrolo orientske armade.

3. Deli bolgarske armade, ki so stali v trenutku podpisane premirja z dne 29. septembra zapadno od Skoplja in so bili odrezani, odlože orožje ter se do preklica pridržijo.

4. Častniki obdrže svoje orožje.

5. Nemčiji in Avstro-Ogrski se da 4 tedne časa, da odpokliče svoje čete in svoje vojaške organe iz Bolgarske.

6. V istem času morajo zapustiti tudi diplomatski in konzularni zastopniki centralnih držav Bolgarsko.

Sofija, 4. oktobra. V današnji seji bolgarskega sobranja so bili mirovni pogoji entente, kakor se je pričakovalo, soglasno sprejeti. Avstro-ogrski in nemški podaniki so bili pozvani, da zapuste tekmo 5 dni Bolgarsko. Včeraj so se odpeljali avstrijski, danes pa nemški državljani iz Sofije in drugih bolgarskih mest.

Odhod Bolgarov iz Ogrske

Budimpešta, 4. oktobra. Tukajšnja bolgarska kolonija je pripravljena, da odpotuje. Številni bolgarski vrtnarji, ki so na Ogrskem že leta in leta, so že odpotovali.

Srbi pred Nišem.

Budimpešta, 4. oktobra. Glasom poročil iz Soluna, so pričakovali danes tam poročila, da so srbske čete došle v Niš. Ni se poročilo, ali bodo čete centralnih držav pri Nišu nastopile proti Srbom.

Brzoiavka Poincaréja srbskemu kralju. Pariz, 4. oktobra. Agence Havas poroča. Predsednik Poincaré je poslal srbskemu kralju Petru tole brzoiavko: V trenutku, ko je bolgarski poraz in premirje, ki je posledica tega poraza, prinesel osvoboditev srbskih pokrajin ter je mogoče in zahtevno povračilo krivic, ki so jih Srbi trpeli, se spominjam težkih ur invazije in vaše poti v eksil. Takrat sem Vašemu Velikanstvu v imenu vlade francoske republike obljubil, da francoski narod Vašega mučenega naroda ne bo nikdar zapustil. Vojaška pomoč, ki smo jo prinesli sporazumno z zavezniki izvajajoč to dolžnost, je ustvarila med našimi narodi bratstvo, čigar blagodejni učinek bo ostal tudi po vojni.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO

IZ ALBANIE.

3. oktobra. Dne 1. oktobra so prišle naše čete na odsek med morjem in Osumom energičen pohod. Naše kolone so zasedle s pospešenim prodiranjem včeraj Fieri, črto Semeni — Starbasi do mesta pri Motilhi, višine Janica in Buvalice ter one na Zitono, premagavši odpor sovražnih odredkov. Od osumske črte se je raztezal pohod včeraj na ves odsek na obeh straneh Osuma. Naše poslednje straže so prekoračile črto Dobronico — Corbadras in so se bližale Berat. Sovražnik se je hitro umaknil in se je skušal odgniti našemu nasledovanju s tem, da je začel vsa taborišča, vendar pa smo vili nekaj mož in vplenili velike množice materijala. Angleška letala so obstreljevala zvezno črto ob Skumbiji z učinkovitim uspehom in streljala na letališča v Tirani iz nizke višine s strojnimi puškami, pri čemur so sestrelila en sovražni lovski aparat.

Morala gospe Dulske.

V »Slovenčevem« poročilu o letošnji premijeri te igre je bilo zapisano: »Drama je prevedel v slovenščino Franc Kopal. Škoda, da je v prevodu precej slovničnih napak, ki motijo. Če že žurnalisti navajajo naše ljudstvo s svojo slovenščino na kriva pota, naj bi se to vsaj v našem narodnem gledališču ne godilo.«

Ko bi bilo res, da so raz oder ušesa poslušalcev jurišale »slovenčne napake, ki motijo.« bi bil ukor, ki ga je »Slovenec« v obliki name naslovljenega očitka dal gledališkemu svetu, čigar dolžnost je m. dr. tudi ta, da igre pred vpriporitvijo jezikovno očisti in pazi, da se raz oder glasi pravilna slovenščina, utemeljen. Pa ni bilo ne juriša, niti ne posamičnih ostrih strelcov.

Če bi »Slovenčev« podlistek ne bil podpisan, bi si bil mislil, da so igralci, kar se je v prejšnji gledališki dobi šestdesetim mojim dramskim prevodom prav tako rado pripetilo kakor drugim, v svojem posebnem razpoloženju na oderu prevrgli ta in oni izraz in zagrešili napake, kakršnih v pisanem besedilu kajpada ni. Ko pa sem videl, da je podlistek napisal g. Vekoslav Vrtovec, sem si bil na jasnem, da stoji očitke v

Silni boji v Siegfriedski črti.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 4. oktobra. (Kor. urad.) Z apadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Rupprehta. Na Flandskem je sovražnik z močnimi silami napadel Hoogdele in Rousselaere. Po obeh straneh ceste Staden — Rousselaere je vdrl v naše črte. Bavarske in renske čete so ga z rezkim protisukom vrgele zopet nazaj in vjele pri tem kakih sto mož. Pred Cambraiem nič novega. Delni boji južno od Aubencheula in pri Provillu, od koder smo privedli 70 vjetnikov. — Vojna skupina g. v. Böhma. Na široki fronti med Le Cateletom in severno od St. Quentinja je Anglež ponovno zamahnil za enotno predorni poskus. Pri prvem naskoku se je nasprotniku posrečilo zavzeti Le Catelet, prodreti do Beaurevoira in Montbrehaina ter vdreti v Sequehart. Po obeh straneh Le Cateleta smo vrgli sovražnika v njegove izhodne pozicije in še čez nje. Deli rezervnih polkov št. 90. in 27. pod majorjem Boderjem, ritmoistrom baronom Langenheimeom in nadporočnikom Bleumerjem ter baterije drugega gardnega poljskega artiljerijskega polka in poljskega artiljerijskega polka št. 208 so se pri tem posebno odlikovali. Beaurevoir smo dobili zopet nazaj. Obsežno nastavljen napad saških, renskih in lotarinskih bataljonov nam je zopet pridobil Montbrehain. Sequehart je po menjajočih se bojih ostal v rokah sovražnikov. Na večer so močnemu ognju južno od St. Quentinja sledili laki sovražni napadi, ki so se ponesrečili pred našimi črtami. — Vojna skupina nemšk. prestolonaslednika. Na grebenih ter na po-bojišjih Chemin des Dames so tudi včeraj trajali boji predstraž. Močnejši napad Italijanov smo odbili. Na novi fronti ob Aisnu in ob Kanalu severozapadno od Reimsa smo povsod v bojnem stiku s sovražnikom. V Champagni je napadal Francoz z deloma sveže vmeščenimi francoskimi in ameriški divizijami na široki fronti med Suippo in Aisno. Ob pričetu bitke vzhodno Suippe pri Ste. Maria Py v boju stojičiji westfalski in lovski polki so zopet včeraj odbili vse napade sovražnika in vjele pri tem več nego sto mož. Severno od Somme Py se je nasprotniku posrečilo vstati se na višinah St. Etienne in Somme Py na Beli gori (Blanc Mont) in višino Medeah. V protinapadu smo vrgli sovražnika čez višine nazaj. Ostala so samo še majhna francoska gnezda. Na fronti med Ortheulom in Aisno so se sovražnikovi naskoki izjalovili pred našimi črtami. Južno od Liry in jugozapadno od Montheisa je prišlo pri tem do posebno lutih bojov. Gardni polki in polki iz renskih dežel in iz Bavarskega so vrgli tu sovražnika popolnoma nazaj. V družbi z bavarskimi pionirji smo v Challengerange vdremu nasprotniku kraj zopet iztrgali. Ponesrečili so se tudi zvečer ponovljeni napadi. Ljut delni napad sovražnikov med Aisno in Argonskim gozdom smo zavrnili.

Včeraj smo zbili 35 sovražnih letal in 7 prveznih balonov. Poročnik Jacobs je dosegel 35., podnadrednik Dör 30. zmago v zraku. — v. Luenderdorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 4. oktobra. (Kor. ur.) Zavrnili smo močne sovražne napade na obeh straneh Ruosselaere, severno od St. Quentinja, ob Chemin des Damesu in v Champagni. Med Argoni in Mososo se ponesrečili novi poskusi Amerikan- cev prebiti našo fronto.

Vas Hoogdele leži dobre 4 km severo — zapadno od mesta Rousselaere (Roulers). Torej prodira nasprotnik v smeri na mesto Thourout, ki leži severno od Rousselaere istotako ob železnici in veliki cesti iz Menina na sever. — Vas Staden leži na križišču ceste Dixmude — Rousselaere in železnice Ypres — Thourout-Bruges (Brügge). — Vas Aubencheul au Bac leži ob južnem bregu Seneškega pretoka, kjer gre čez ena velika cesta Cambrai — Douai, torej 10 km severo — zapadno od Cambraja. — Vas Provill leži tik južno — zapadno od Cambraja. — Trg Le Catelet leži ob skoro ravni veliki cesti Cambrai — St. Quentin, od St. Quentinja proti severu oddaljen približno 18 km. Na tako dolgi fronti so torej Angleži poizkusili prodreti čez St. Quentinški.

oziroma Escautski pretok in se zastaviti na vzhodnem obrežju. Dospeli so izprva dokaj daleč, zakaj vasi Beaurevoir in Montbrehain sta od pretoka proti vzhodu oddaljeni 6 odnosno 8 km. Prva leži nasproti Le Cateletu, druga pa nekaj bolj proti jugu Vas Sequehart, ki je ostala v angleških rokah, leži istotako na pretokovem vzhodnem obrežju, od Bellenglise (prav ob kanalu) proti vzhodu oddaljena 7 km. Torej so si Angleži tostran pretoka, 9 km severo — vzhodno od St. Quentinja, priborili postojanko, ki jim omogoča razširjenje uspeha tem bolj, ker ni osamljena, ampak se more opirati na čete, ki so čez St. Quentin prodrele na vzhod. — V sampanjskem kotu so Francozi nadalje napredovali. Svoje fronte sicer niso pomaknili proti severu in bliže k mestu Vouziers, pač pa so jo razširili in zavrvali na zapad za toliko, da je sedaj polovica severne Champagne v njihovi posesti in da bodo Nemci v doglednem času prisiljeni, svojo, sedaj tik vzhodno od Reimsa (v zavetju, ki ga jim nudi reka Suippe) na jug vzhodno črto zavrvali. — Vas St. Etienne leži skoro 5 km zapadno od ravne, proti severu tekoče velike ceste Chalons sur Marne — Mezières, 8 km severo — zapadno od vasi Somme Py. — Bela gora (Le Blanc Mont) se dviga sredi pota me pravkar imenovanimi vasa, višina Médeah pa vzhodno od te gore tik prej omenjene velike ceste. — Vasi Liry, Monthois in Challengerange leže vse tri ob isti od zapada na vzhod potekejoči črti, od mesta Vouziers proti jugu oddaljeni 8 km.

Berolin, 4. oktobra. Polkovnik Egli niše v »Baseler Nachrichten«: Iz marsikaterih znakov je sklepali, da nemško vrhovno armadno vodstvo še dolgo ni izgrlo vseh kart. Ves način bojevanja dela vtisk, da hočejo Nemci sovražnika samo zadrževati ter vezati sovražne čete, jim prizadejati čim več izgub in opravičiti nov udarec. Iz vojske, ki je resnično v hudih stiskah in ki se težavo odvrča od sebe poraz, ne hodi dan na dan na tisoče mož na dopust, kakor da bi bila nastala na bojišču pavza.

Bern, 3. oktobra. Iz Pariza poročajo po uradnih podatkih, da so entente čete od pričeta ofenzive 15. julija do 30. septembra vzele 5518 častnikov in 248.000 mož ter vnelile 3670 topov, 23.000 strojnih pušk in nešteto sto metal min.

Preko Hindenburgove črte.

London, 3. oktobra. Reuter poroča: Včerajšnji napad angleških čet pri St. Quentinu se je raztezal na fronti 8 milj na zadnjo črto Hindenburgovega sistema ter je bil ta sistem na tem mestu prebit.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

3. oktobra. Sovražnik zanesla svoje skrbno izgrajene pozicije pri Lensu in Armentièresu. Danes jutraj smo pričeli zopet napadati severno od St. Quentinja.

Z Italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. oktobra. (Kor. urad.) Po artiljeriji podpirani napad italijanskih naskakovnih čet na dele pozicij v Judikarji se je ponesrečil z ognjem ročnih granat naših posadk.

Albansko bojišče. Preložitve naše bojne fronte v ozadje se izvršuje po načrtu in ne da bi nas motil sovražnik, ki prodira za nami. Dne 2. oktobra je okoli 30 enot sovražnih podmorskih sil in večje število sovražnih letal dve uri bombardiralo pristanišče v Draču. Stvarna škoda je nepomembna. Sovražnikov posku s torpednimi vozili in brzovoznimi čolni vdreti v pristanišče se je ponesrečil ob obrambi braniteljev na suhem in lastnih pomorskih vojnih sil, pri čemur smo potopili en sovražni brzovozni čoln. — Šef gen. štaba.

Italijanska ofenziva odložena. »Corriere della sera« poroča, da je italijansko armadno vodstvo odložilo ofenzivo na poznejši čas, ker je po gorskem bojišču že zapadel sneg.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

3. oktobra. Na več točkah gorske fronte in vzdolj Piave smo ustavili motilne akcije sovražnih baterij z gostimi ognjenimi valovi. Naše izvidno delovanje proti sovražnim četam v Brenti in v okoliših Grap- pe vršče patrulje so prinesle s seboj orožja in raznega materijala. Pri Morliu smo zavrnili sovražni oddelek, ki je prodiral proti eni naših straž.

Razmere na Ruskem.

Rusko brodogradništvo v nemški posesti.

Berolin, 4. oktobra. Ruske ladje, ki so bile došedaj samo pod nemško kontrolo, so zasedle nemške čete. Ladje v Črnem morju se bodo porabile v zaščito Bospora in Dardanel. Korak je bil izvršen v sporazumu z vlado v Moskvi.

osbežnostjo glasov posebno v nizkih legah: — tenoristov glas je »izglajen in poln kolorature«; — ob prizoru, »ki stoji pred nami na odru.« vsa srca trepetajo in drhtijo v pričakovanju in izvršenem dejstvu, da imamo res pred seboj svoje gledališče; — na odru je bil »kolorit našega zdravega narodnega življenja«; — iz kreacije gđ. Marjanovičeve »je kar dihalo« naše slovensko dekle; — »ta prizor je bilo le treba videti in slišati« (drugače nič?). Lahko bi v splošno zabavo navrgel še nekaj takele puhle repe, pa bo menda že zadostovalo.

Gospod Vrtovec! Če Vas je res volja, koristiti slovenskemu gledališču, si najprej najemite inštruktorja, ki vam bo pomagal do potrebne strokovnega znanja in vas m. dr. tudi poučil o pomenu sicer splošno znanih izrazov. Poleg njega si najemite še enega inštruktorja, ki Vas bo naučil pisati tak slog, da stavek ne bodo brez glave in brez hrbtenice, ter Vas otrebil tiste vihravo zmetane slovensčine, ki ste se je nalezili tekom svojega, menda triletnega žurnalstovanja. Šele potem, ko boste tak kurz dovršili s poveljnim uspehom, se zopet zgledajte kot gledališki poročevalci. Prej pa nikar!

Prof. Franc Kopal.

Ruska vzhodna fronta.

Kijev, 1. oktobra. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je izjavil, da bodo nova ruska vzhodna fronta Rusijo uničila. Obsodil je vmešavanje entente v notranje ruske zadeve in zasedanje ruskih pokrajin. Samo Rusi sami morejo rešiti Rusijo. Če je treba zunanje pomoči, naj bi se Rusi obrnili do Nemčije. Ukrajina in Krim sta dokaz, da se Nemci ne vmešavajo v notranje ruske zadeve.

Stockholm, 2. oktobra. Oficijalni petrogradski listi demantirajo vest o aretaciji Krapotkina, potrjujejo pa, da je bil ustreljen založnik »Birževih Vvedomosti« Propper zaradi tajnih zvez z Anglijo in Francosko. Revolucionarno vrhovno sodišče je obsodilo na smrt bivšega vojnega ministra Vršovskega. Sodba se še ni izvršila.

Debata v parlamentu.

Najboljše, kar se je danes zgodilo v parlamentu, je bil govor poslanca Glomblinskega, ki je razlagal mednarodni značaj poljskega, češkega in jugoslovanskega vprašanja na način, ki je moral vsakega prepričati.

Iz samoodločbe je naglašal željo in stremenje teh narodov priti iz mej te državne oblike, v kateri ne vidi temelja reda. Tem manj je mogoča ureditve v mejah tam, kjer žive Poljaki in Jugoslavlani tudi onkraj državnih mej. Edino mesto, kjer je mogoča ureditve v smislu samoodločbe narodov, je torej mirovna konferenca.

Poslanec Pachier govori v prezirljivih izrazih in pred množestvilnimi poslanci proti Čehom. Grozi s samoodločbo Nemcev in z nasiljem.

V tork se prične notranje-politična debata, pri čemer pridejo na razgovor tudi aprovizacijska vprašanja.

S češke strani se bo zlasti razmotrivalo vprašanje češke deželne upravne komisije. Z jugoslovanske strani pridejo na razgovor naslednje, prepovedi zborovanj, cenzurne šikane in tudi zadeva realnega ravnatelja v Ljubljani Cora.

Jugoslovanski poslanci dr. Korosec, dr. L. Pogačnik, Demšar, dr. V. Ravnhar in Spiničič so se odpeljali v Zagreb k posvetovanjem o jugoslovanskem narodnem odboru.

Z jugoslovanske strani se bo vložilo nujno vprašanje v zadevi umora desetnika Tusaka in v zadevi stotnika Wolfganga.

Seja državnega zbora.

Dunaj, 4. oktobra. Poslanska zbornica je nadaljevala debato o vladni izjavi in o mirovnem vprašanju.

Poslanec Stölzel je napadal poslanca Stančka in Daszynskega ter poveličeval zavezništvo z Nemčijo.

Poljski poslanec Petruszewicz konstatira, da pezi nemško in madžarsko gospodstvo enakomerno na slovanskih večinah obeh državnih polovic. Poslanec slika usodo nemadžarskih narodov na Ogrskem ter nastop Madžarov v Ukrajini in Galiciji ter kruto usodo Slovanov na jugu. Zakaj se kličejo danes na plan vsi narodi in ne samo oha priveligitirana naroda Nemcev in Madžarov? Poslanec odklanja avtonomijo barona Hussareka kot popolnoma nezadostno.

Vsa zgradba monarhije se mora iz temelja preurediti. Državo je preosnovati v zvezo narodov, ki zagotavlja vsakemu narodu Avstro-Ogrske samostojnost in varstvo.

Pripravljena mirovna akcija pa je kompromitirana že po imenu grofa Buriana, ki je alter ego grofa Tisze.

Ukrajinci na Ogrskem štejejo pol milijona duš, a nimajo niti enega poslanca, nobenih srednjih, nobenih meščanskih in nobenih ljudskih šol. To je v duhu Tiszove politike. In tako gre na Ogrskem vsem drugim nemadžarskim narodom, zlasti Slovincem in Slovacom.

Nastop nemške armade in madžarskih čet v Ukrajini ter med Poljaki tvori sramoto za Avstrijo, sramoto za dvajseto stoletje. Namenoma so se pošiljali Madžari v Ukrajino, da so delali, kar so hoteli. Slika podrobno duha v katerem se delate te čete.

Poljski poslanec pl. Tetmajer izjavlja, da je avstrijska država s svojo politiko vsilila narodom prepričanje, da je avstrijska država njih najhujši sovražnik. Poljski narod hrepeni po miru. Če pa naj pri- nese mir status quo ante bellum, potem je poljski narod odločen prenesti še nadalje žrtve, ki so potrebne v dosego ciljev naroda. Zgodovinska usoda, Nemezis za gotovo druge, bo dala Poljakom njih pravice. Tudiz a Poljake bi je sedaj ura.

Poslanec Spiničič zahteva združenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v vseh deželah, kjer prebivajo v lastni, samostojni, neodvisni državi. Jugoslavlani ne zaupajo prav nič besedam avstrijske vlade in tudi besede nemških socialnih demokratov jih ne morejo zapeljati. Jugoslavlani odklanjajo vse ustavne izpremembe, ki so bile predložene od vlade ali druge strani. Habsburška dinastija, ki je Slovanom dolžna svojo moč, se je postavila v tej vojni na stran germanstva, ki se bujuje proti Slovanom. Imenovala se je ta volna vedno vojna za nadvlado Germanov. Naša vlada je prisilila Slovane, da so se bojevali proti lastnim bratom. Bosna in Hercegovina, kjer se je požakala v tej vojni nemška kultura v vsej svoji nagoti, odklanjata vsako zvezo z Ogrsko. Bosna in Hercegovina zahtevata, da se združijo vsi Slovenci, Hrvati in Srbi v samostojni in neodvisni državi. Za Jugoslavoane velja geslo: »Svoboda ali smrt!«

Poslanec Glomblinski izjavlja: Prav pogosto se je označila ta vojna kot nemška vojna in nemški

državni kancelar v. Bethmann je izjavil, da je ta vojna prav za prav samo vojna med Germanstvom in Slovanstvom. Prav za prav bi bilo naravno, če bi provzročili prelom z Nemčijo, ki se hoče bojevati proti Slovanstvu.

Pri Poljaki je prišlo do preokreta, ko so videli, kako se z njimi ravna in ko so spoznali da se bojuje boj tudi proti Slovanom v notranjosti države. Poljakom centralne države niso prav nič pomagale ter ne pričakujejo od njih nobene pomoči, pač pa pričakujejo pomoč od velikega civiliziranega sveta, ki bo pristopil k mirovnemu kongresu.

Govornik naglašja, da govori o pravi Poljski, ne o zgodovinski Poljski ter zahteva za njo samoodločbo, kakor za druge narode, dočim imata baron Hussarek in nemški državni kancelar v mislih popolnoma drugo Poljsko, namreč Poljsko iz proklamacije obeh cesarjev z dne 5. novembra 1916, torej ostriženo in prikrajšano kongresno Poljsko.

Centralne države so nastopale napram Poljski kot zavzeti in v vojni zavojevani deželi. Če se torej godi pri centralnih državah vse na podlagi zavojevanja, potem centralne države nimajo prav nobene pravice, da bi posegale že v naprej v sklepe bodočega mirovnega kongresa. Stori pa se je vse, kar je bilo le mogoče, da se kongresna Poljska za vedno veže s pogodbi in se ji onemogoči vsako svobodno gibanje. Vse te akcije podpira poljski ministrski predsednik Steckowski, proti čemur mora govornik v imenu vsega poljskega naroda kar najodločneje protestirati. Zlasti se je zahtevala vojaška in gospodarska konvencija Poljske z Nemčijo.

Poljsko vprašanje je mednarodno vprašanje. Poljske pokrajine spadajo pod Rusijo, pod Avstrijo in Nemčijo ter jih je mogoče združiti samo na mednarodnem kongresu. Kako prideta Avstrija in Pruska do tega ustatititi iz pokrajin tuje države, iz pokrajin Rusije, notranjepolitično vprašanje centralnih držav, kakor hočeta to storiti glede Poljske?

Ravno tako so mednarodna vprašanja tudi vprašanja naših bratov Jugoslovancov in Čehov.

Konstrukcija monarhije se naslanja na dualizem. Ta dualizem pa se naslanja zopet na nadvlado Nemcev in Madžarov. Ker zahtevajo tudi Slovaki samoodločbo in državno skupnost s Čehi, nimamo v monarhiji prav nobene institucije, ki bi mogla odločati o vseh teh vprašanjih.

Češko vprašanje je mednarodno, še bolj le mednarodno jugoslovansko vprašanje. Jugoslovanci ne živijo samo v Avstro - Ogrski, marveč tudi v Bosni in Hercegovini in v Srbiji. Niti avstrijska, niti ogrska vlada ni kompetentna odločati v tem vprašanju, marveč je kompetenten edinole mednarodni kongres.

Vsled tega niso niti Čehi, niti Jugoslovanci izdajali če zahtevajo rešitev svojega vprašanja na mednarodnem kongresu!

Glede novega mirovnega koraka Avstro - Ogrske naglašja poslanec, da so državniiki ne smejo prav nič zaupati obljubam naših državnikov.

Poslanec dr. Huban izjavlja, da so Čehi za pogajanja od naroda do naroda in da nočejo nastopiti z nasiljem proti bodočim nemškim sodržavljanom.

Italijanski poslanec Degasperis je izjavil v imenu južnotirolskih Italijanov: Če naj bi izstopili iz te državne zveze, naj vlada in nemške stranke mirno prevdario, ali niso storile vse, da nam olajšajo ta korak.

Poslanec Paher napada Slované ter izjavi: Izdajstvo Bolgarov je dalo zastopnikom desnice povod, da se vesele, ker mislijo, da je sedaj konec Avstrije. Pozdravlja na to Nemce, Nemčijo in cesarja Viljema. Glede čeških Nemcev zahteva samoodločbo in sploh zahteva čim širše meje nemške Avstrije. Če vlada ne bo pomagala, potem si bodo pomagali Nemci sami.

Poslanec Straucher zahteva priznanje pravic Židov do narodnega domovanja v Palestini.

Govorili so še poslanci Starck (socialist) in dr. Isopescu-Grecul, ki je zahteval tudi za štiri milijone Rumunov v Avstro - Ogrski lastno državnost.

Predloženi mirovni predlogi so bili odkazani 27 členskemu odseku.

Konec seje ob 8/6. Prihodnja seja ob 11. dopoldne. Nadaljuje se debata o vladni izjavi in mirovnih predlogih.

Za debato o zunanepolitičnih zadevah in o mirovnem vprašanju je priglasihih še nekako deset govornikov. Ko bo odpravljena ta debata, se prične razmatranje notranjepolitičnega položaja, kar bo zahtevalo gotovo tudi še en cel teden.

★

Poljski Narodni svet.

Krakov, 5. oktobra. V Krakovu pripravljajo poljski Narodni svet, v katerem bodo zastopniki vseh pokrajin, kjer žive Poljaki.

V prvi vrsti naj se ta odbor pobriga za preskrbo Nemške Češke s premogom in drugimi porabnostmi.

Konstituenta za Nemce.

Dunaj, 4. oktobra. Na povabilo poslanca Teufela so se danes zbrali nekateri nemškonalionalni poslanci, ki so sklenili, izdati na nemški narod oklice, da naj se za Nemce sklene konstituenta. Podpisani so posl. Pantz, Kemetter, Teufel, Hummer in Malik.

Množitev bankovcev.

Dunaj, 4. oktobra. Kontrolna komisija državnih dolgov je izdala poročilo o novem posoju 3816 milijonov kron pri avstro - ogrski banki v mesecih juliju, avgustu in septembru in omenja, da narastejo bankovci od pričetka leta naprej redno za celo milijardo. Blagajniške zadolžitve so dosegle višino 23.102.883.308 K. Priporoča se, naj vojaška uprava štedi na vseh koncih in naj se v to svrhu odredi kontrola.

Razgovor s poslancem eks. Glabinskim.

Naš poljski dopisnik je imel priložnost, se razgovarjati z načelnikom poljskih Narodnih Demokratov, z bivšim ministrom dr. Stanislawom Glabinskim.

Želite vedeti kaj o naši stranki? No, to sicer dandanes ni glavna stvar; saj postopa naša stranka v soglasju z vsemi narodnimi strankami na Poljskem. Toda če vam je kaj na tem, vam iz zgodovine lahko povem to - le: Narodna Demokracija ima poljsko inteligencijo za seboj, a šteje pristaše tudi med ljudstvom. V Kolu Poljskem je bila pred l. 1911. najmočnejša stranka; šele l. 1911., ko se je videlo, da pride do vojne, je vlada začela z vso silo pritiskati proti njej, dasi sem bil jaz takrat minister! Cesarski namestnik Bobrzynski je agitiral proti meni... Sicer pa, to so vse le spomini...

Kako se je godilo Narodni Demokraciji med vojno?

Narodna demokracija je bila začetkom vojne proti ustvaritvi legij, ki so bile določene proti Rusom, in sicer radi tega, ker bi moral o ustvaritvi legij ves narod sklepati, ne pa avstrijsko - krakovski krogi. Za to svoje mišljenje je bila stranka denuncirana navzgor, češ, ona je proti Avstriji, in navzdol, češ, Narodna Demokracija se ne mara biti za poljski narod...

Ali ni Vaš prijatelj, ekselencija, grof Skarbek imel neprilik zaradi legij?

Bil je komandant ene legije, a ni hotel, da bi poljski legionisti prisegli na avstrijsko zastavo.

Med tem je prišla Njena ekselencija, gospa Glabinska in nas poljski ljudstvo pozdravlja v svoji zračni, povsem demokratični hiši.

Razgovor se je pozneje obrnil na drugo stran.

Ekselencija, ali Madžari ne love Poljakov za svoje namere?

Do Madžarov nimamo nobenega zaupanja. Tekom vojne so pokazali, da so slabi politiki. Prej smo sicer mislili, da so egoističen narod, a smo obenem menili, da vedo, kaj prinese čas. Toda faktično se zanašajo samo na Nemce in njih politične metode, le da bi madžarsko hegemonijo vzdržali. O Poljski začetkom vojne niso hoteli niti slišati. Govoril sem tistikrat z grofom Tiszo; zatrijeval je naravno, kake simpatije goji do Poljakov, faktično pa ni mogel prikriti, kako neprijetna mu je bila ta tema - seveda ker je neprijetna Nemcem. Tisza in kompanija so za nas odpravljani. Ali ste slišali na vsem Poljskem med narodom en glas, ki bi bil Madžarom prijazen? Galicija pozna iz te vojne le predobro Madžare, ki jih vodijo Nemci. A propos, ali ste že čitali, kaj je voditelj jugoslovanskih muslimanov rekel Tiszi? Drugačnega odgovora mu ne damo tudi mi Poljaki, t. j. poljski narod. Pozdravite mi drago jugoslovanski narod!

Jugoslovani smo slišali Vaše Ekselencijo govoriti v Ljubljani in na Dolenskem ter se Ekselencijo izredno radi spominjamo...

Glubinski se je tisti dan odnel na javen shod izven Ljova. Odlični politiki, mož najfinišnega diplomatičnega taktika, se neprestano giblje med narodom, ga bodri in navdušuje za poljske ideale. Eks. Glubinski je eden najgorečnejših zastopnikov poljsko - češko - jugoslovanske zveze.

Kazenskoppravna novela.

Dunaj, 4. oktobra. Justični odsek se posvetoje o posloženju kazenskoppravnega postopanja. Posamezni sodnik dobi pravico za obsodbo do enega leta, sprejeti so bili §§ 495 do 499. Poslanec dr. Ofner je postavil več izjemnijskih predlogov glede obilgatornega preiskovalnega znanja in nagradne zastopnikov ubožnih iz državnih sredstev.

Trgovci pri finančnem ministru.

Dunaj, 4. oktobra. Pod vodstvom posl. Matia se je zglasila danes deputacija drž. organizacije avstrijskih trgovcev pri finančnem ministru Wimmerju, da mu pojasni nazore realnega trgovstva o nameravani ustanovitvi državnih veletržnic. Vzmernična sta zlasti srednja trgovina in obrt. Minister je zagotavljal, da vlada ne namerava ustanavljati veletržnic ali sploh državnih trgovnic ali sploh kupčijskih podjetij. Treba je samo oskrbe za državne nastavitelce, kar naj se izvrši v zvezi z že obstoječimi obrti in podjetji.

Zahteve Nemcev na Češkem.

Dunaj, 4. oktobra. »Deutschböhmische Korrespondenz« riše: Glavni odbor nemškočeške zveze zahteva ob ureditvi razmer v Avstriji na podlagi samoodločbene pravice popolno samostojnost Nemške Češke, ki naj o svoji državni samostojnosti prosto razpolaga v zvezi z drugimi avstrijskimi Nemci. Predsedstvo naj takoj stopi v zvezo z vsemi nemškočeškimi drž. poslanci brez razlike strank, z nemškočeškimi člani gospodske zbornice, z nemškimi volksratom z zvezo nemških okrajev na Češkem in z nemškočeško pisarno mestnih občin, da se izvoli stalen odbor, ki naj do polne volitve pripravi samoodločbeno pravico Nemcev na Češkem.

niti v etapah, ampak samo naenkrat in v celoti. Vprašanje je samo eno, trojedino srbsko, hrvatsko in slovensko.

Vkljub temu je dr. Unkelhäuser prišel danes v Zagreb. Bilo je namreč že v naprej odločeno, da se ima, če drugače ne gre, rešiti »nevarno« in za vladno in državno sila košljivo pitanje tako, da se Hrvatska spoji z Bosno, Hercegovino in Dalmacijo v eno telo, pod lastnim banom in s finančno samostojnostjo, - torej z velikimi koncesijami, ako mislimo, kakor pred vojno, in nesprejemljivo malo, ako računamo s sedanjim dobo. O kakšnem rešenju našega vprašanja brez vseh Srbov, brez vseh Hrvatov ali pa brez Slovencev ni govora. Ko je torej prišel danes minister dr. Unkelhäuser, se je sestala hrvatsko - srbska komisija k seji, v kateri se je tudi potvil on kot designirani novi ban, da »se informira«. Dobil je odgovor, ki je edino mogoče, namreč da stranka narodne vlade popolnoma zaupa svojemu sedanjemu banu in da nima prav nobenega novoda mu to zaupanje odreči, istočasno pa tudi, da je izključeno, da bi ona mogla sprejeti za bana katerokoli osebo, ki ni izraziti predstavnik in zastopnik niene politike in ki bi narodu in stranki ne dala polne garancije za izvajanje takšne politike. Dr. Unkelhäuser je na to izjavil, da je to zanj dovolj jasen odgovor ter da bo v tem smislu poročal i kralju i Wekerlu.

Designirani novi ban je torej odklonil Unkelhäuserova mislija, le, kakor povsem naravno, padla v vodo.

Imenovanje bana je sicer prerogativa kralja, ali tasno je to, da je ban i po pozitivnem zakonu i po parlamentarnem načelu odgovoren hrv. sab., da mora uživati poverjenje saborske večine in da se brez tega poverjenja (zaupanja) z ustavnimi sredstvi ne more držati. Preostale torej eden in edini pot: Neustavnost, nasilje. Zelo dvomljivo je, da bi se moglo sedaj s takšnimi sredstvi sploh poizkusiti. Toda, - ako more biti, naj bo i to. Mi smo že trenirani in gotovo nezlomljivi ter nepamirliivi.

Ni torej niti govora o tem, da bi se sedajni parlamentarni režim na Hrvatskem zamenil s režimom pakta ali kompromisa.

Dobro piše današnja »Hrv. Riječ«, glasilo koalicije, v oficijoznem članku: Parlamentarno načelo se danes sprejema celo tam, kjer doslej ni veljalo, pa se ne more pričakovati od hrv.-s. koalicije, da bi ona mogla danes pristati na drug način, tem manj v času, ko se rešava važna in za vas narod usodna vprašanja. Vprašanje bodočnosti je torej, ali se »merodajni činitelji« zadovoljijo s konstatacijo, da so pogoreli, ali pa bodo vseeno še izzvali krizo, ki se pa že nje sploh ne bo dala več rešiti, ampak samo za nas. Glasilo koalicije »H. R.« danes v omenjenem oficijoznem članku končuje: »Mi se ne bojimo.«

Za Tiszom torej Unkelhäuser: Odgovor velja zaeno i za Hussareka i Buriana i Wekerle i Sarkotiča i vse druge. Mi moremo biti z njim več ko zadovoljni.

★

Iz političnih krogov dobivam še naslednje informacije:

»Že svedobeno, pred meseci, je ban pl. Mihalović v onem kronskem svetu, ki so ga potem službeno demantirali, ki se je pa vključno demantiju vršil, opozarjal, da je izključno reševanje s pripojenim Bosno Ogrski, kakor je to priporočal Burian, in da tega n. pr. sploh ne gre »reševati« s takšnimi eksperimenti in v etapah. Sedaj, ko bi oni radi realizirali mnogo več nego so od početka mislili, bi hoteli imeti pri tem svoji eksekutivni organ. Toda sedaj so se uverili, da tako ne poidec.

»Dosedanja politika srbsko - hrvatske koalicije dobila je z zadnjimi dogodki satisfakcijo. Zaeno pa mislimo, da je sedaj prišel oni čas, ko bi se z vsemi ostalimi strankami moralo zajedničko pristopiti na skupni nastop za reševanje našega vprašanja, prav posebno, da bi bilo treba stopiti v kontakt z Dalmacijo, Bosno in Slovenijo, kaiti oblikuje se doba, ko je treba, da tudi pred javnostjo vsi zaeno prevzamemo odgovornost za odločitev, o katerih smo govorili že dolgo.

V kolikor se stvaritev »Narodnog Višea« bliža »uresničenju, treba vsakogar računati s tem protislovnim položajem, ako za sedaj še ne formalno, pa prav gotovo stvarno, ker imamo gotovost, da je narod povse edinstven in da stoji izven njega samo »pokvarjeni elementi«.

★

Današnji in oficijozni »Pester Lloyd« donaja iz Zagreba vest: Kejne Banus krize. Ta list je prvi javil krizo. Sedaj je grozdje prekišlo.

Unkelhäuser na begu.

Budimpešta, 4. oktobra. Dr. Unkelhäuser je dospel iz Zagreba v Budimpešto. Njegova mislija se je ponesrečila vsled odpora hrvatsko - srbske koalicije, ki zahteva, da se vzame bodoče ban iz večine sabora in da dela politiko saborske večine.

Politične vesti.

Jugoslovanski klub dr. Otokariju Rybafu. V prvi plenarni seji jugoslovanskega kluba je ob navzočnosti vseh članov načelnik dr. Korošec čestital tovarišu dr. Rybafu na njegovem 30letnem jubileju na političnem polju. Na sejo sta prišla tudi predsednik in podpredsednik Češkega svaza Stanek in Haberman ter v imenu Češkega svaza izrekla čestitke.

Dr. Šusteršič na Dunaju. »Novice« naznanjajo, da pride kranjski deželni glavar dr. Ivan Šusteršič na Dunaj.

Razgovor s Kramarjem. Poročevalec »Az Esta« je imel v Pragi razgovor z dr. Kramarjem, ki je izjavil: Kako ponižni smo bili Čehi prej in kako smo bili zadovoljni z malim! Danes pa govorijo topovi. Sedajni položaj Češke je določila samo politika monarhije, ta ne

unna in kratkovidna politika. Naravnost smešno je, če pošiljajo sedaj grofa Tiszo v Sarajevo, da odloča o jugoslovanskem vprašanju. Dr. Kramar je zanimal, da bi bili češki vojniki, ki so se avdali Rusom, mučili ali grdo ravnali z avstrijskimi in ogrskimi vojnimi vjetniki. Končal je svoja izvajanja naglasom, da se bodo morali gorenjeogrski komititi priklopiti češki državi.

Enotna češka fronta. Iz Prage poročajo: Postavila se je tudi češka katoliška stranka v enotno taktično črto vseh čeških strank. »Večer« izjavi, da stoji sedaj vse češke stranke pod enotno zastavo češko-slovaške države. Utrjena je tako enotna fronta češko-slovaškega naroda.

Ustavna stranka gospodke zbornice je imela 3. t. m. posvetovanje, katero je opoldne prekinila, ker je v zvezi s strankami središča poslala zastopnike na razgovor k zunanjemu ministru grofu Burianu. Nato se je seja ustavne stranke nadaljevala, deputacija je poročala o pogovoru z zunanjim ministrom. Poročilo so označili kot zaupno.

Burgfrieden med soc. demokrati in krščanskimi socialci. Dunaj, 4. oktobra. V zadnjem posvetovanju krščanskih socialcev in socialnih demokratov v zadevi nižjeavstrijskega drželnega zbora se je dosegel sporazum, naj bi se nove volitve vršile v zmislu »Burgfriedena«.

Za omejitve vojnih izdatkov. Dunaj, 4. oktobra. Včeraj se je vršila seja kontrolne komisije za državne dolgov. Finančni minister baron Wimmer je podal pojasnila o stanju - bankovcev, ki preplavljajo državo. Sklenilo se je tudi omejitve vojne izdatke. Mesto dosedanjega češkega člana poslanca Mastalke pride v kontrolno komisijo poslanec dr. Stranaky.

Sladkor in petrolej za nov kredit. Listi poročajo, da se vršijo med Avstro - Ogrsko in neko zunanjo državo pogovori za kredit, ki bi ga dala ona država ob istočasnem izvozu sladkorja in petroleja iz Avstro-Ogrske v ono državo.

Tiszovo romanje po Bosni je obrodilo jalov sad. Sedaj pa poročajo iz Bosne, da je tudi Spitzmüller naletel na gluha ušesa. Pripetil se mu je neprijeten slučaj. Pri sprejemanju verskih korporacij, katero sprejemanje se vrši po turnusu, so bili prvi na vrsti muslimani, vlada je pa odredila, da bi imeli biti sprejeti zadnji. To jih je ujezilo, da so demonstrativno odšli. Minister jih še videl ni. Ko je Spitzmüller odhajal iz Sarajeva, je bil na kolodvoru tudi znani Pilar. Minister ga je tukical k sebi v vagon in ga povabil, naj gre z njim na Dunaj, da razloži svoje stališče o rešitvi bosenskega vprašanja, odnosno vsega jugoslovanskega problema. Kakšna bodi ta »rešitev«, pa pripoveduje »Hrvatska Riječ«, ki piše: Pilar je 6. avgusta 1917 izročil kralju promemorij, v katerem predlaga 1. združenje Bosne, Hercegovine, Hrvatske, Slavonije in Dalmacije v eno (ne državno nego) upravno področje. To področje naj se združi z obema polovicama monarhije, tako kakor je danes spojena Bosna (torej solastništvo Madžarov in Nemcev). 2. Kralj imenuje člana vladarske hiše za hrvatskega vojvodo (Dux illustris totius regni Croatiae, Slavoniae, Dalmatiae, Ramae et Culmae). Ta vojvoda imenuje ministrstvo z banom na čelu. Ta vlada naj izdela ustavo, ki naj se v odobritev predloži avstrijskemu in madžarskemu (!!) državnemu zboru. Koliko nizkosti in narodne izdajniške politike! Tudi državna zbora naj krojita našo ustavo! 3. Obe vladi, avstrijska in madžarska naj imata pravico do veta in tako preprečita vsak zakon, ako kateri od njih ni po volji. Kakor je to glupost, je pa še bolj izročitev najsvežjih narodnih pravic tujcem. 4. Reka naj se izroči v popolno last Madžarom.

Hercegovski frančiškani so posali na cesarja spomenico, v kateri zahtevajo združitev vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v samosojno državo. Spomenico je podpisal v imenu hercegovskih frančiškanov provincijal o. David Nevistič.

Naš prijazni ogrski zaveznik. Minister za prehrano knez Windischgrätz je izjavil, da bi bila Ogrska pripravljena Avstriji pomagati z živilo, toda samo pod tem pogojem, če bo avstrijski parlament razvil tak program, ki bo Ogrski po volji.

Casopisje in cenzura. Iz Budimpešte poročajo: Odsek budimpeštanskega časnikarskega društva je imel danes sejo, v kateri je bilo soglasno sklenjeno, da bodo časopisi v bodoče vporabili skrajna sredstva v zadevah, ki so za državo velike važnosti, če cenzura ne preneha ogrožati najvažnejših interesov časopisja.

Atentat v Varšavi. Krakov, 3. oktobra. Glasom poročil iz Varšave je bil izvršen v terek popoldne v Varšavi revolverski atentat na voditelja nemškega političnega policijskega oddelka policijskega komisarja Schultzeja, ki je bil na mestu mrtev. Zvečer je bilo izvršenih še mnogo drugih atentatov na nemške policijske funkcionarje.

Diplomatična in vojaška konvencija med Francosko in Čehoslovaki. Basel, 2. oktobra. Iz Pariza poročajo: Tu kroži vest, da je bila te dni sklenjena diplomatska in vojaška konvencija med francosko vlado in narodnim svetom Čehoslovakov kot češko-slovaško vlado. Na podlagi pogodbe z vlado Anglije bo imel češko-slovaški narodni svet od oktobra naprej pravo diplomatsko zastopstvo pri angleški vladi.

Italijanski parlament. Iz Curiha, 4. oktobra. (Kor. ur.) Parlament se je sešel zopet včeraj. Ministrski predsednik Orlando je imel glavni govor, v katerem je med drugim izjavjal, da Italija zasleduje s simpatijami prizadevanja

Se en poraz!

Zagreb, 2. oktobra 1918.

Danes je prišel v Zagreb minister za Hrvatsko v kabinetu Wekerle, gospod dr. Unkelhäuser, o katerem je »Tagespost« še danes prinesla vest, da je njegovo imenovanje »unmittelbar bevorstehend«. Prišel je podobno, kakor Tisza v Sarajevo in je odšel podobno kakor on. Z dolгим nosom.

Hrvatska banska kriza, provocirana od zgoraj kot sestavni del cele jugoslov. krize, se torej nahaja v štadiju reševanja. To reševanje je seveda povsem drugačno, nego so si to predstavljali gospoda takrat, ko so krizo izzvali.

Ko so hrvatski delegati na konferencah z Wekerlom odpotovali iz Pešte, bili so telegrafsko pozvani v Wartholz h kralju, in sicer imenoma grof M. Kulmer, dr. E. Lukinić in Gvido pl. Hreljanović. V Wartholz so bili sprejeti od kralja vsak posebej. Vsi razgovori so trajali nad 5 četrt ure. Za njimi je bil ponovno sprejet v avdienco minister dr. Unkelhäuser.

Delegati so v avdienci tudi kralju razložili isto svoje neomajno nacionalno stališče, kakor tudi Wekerlu.

To stališče je: Naše vprašanje se ne da rešiti niti deloma

drugih narodov po neodvisnosti. Spominjal se je ustanovitve češko-slovaške legije v Italiji in naglašal, da morajo obstojati med Italijani in Jugoslavlani ali odkritosrčno in iskreno prijateljstvo ali pa težke difference. Italija je postopala lojalno in goji upanje, da obstoje tudi na drugi strani istotaka prizadevanja. Veliki dogodki zadnjih dni so narode približali miru. Dotika se izločitve Bolgarije iz števila sovražnih vojujočih se držav, kar je uspeh zmage aliranih armad, in pravi: do miru dospemo, ako store sovražniki nov korak, to je, ako pridejo do prepričanja, da zahteva človeštvo uresničenje plemenitih idealov, za katere je tekla kri milijonov. Zadnji trije meseci so zadoščali za prvo spreobrnitev sovražnikov, čakamo v miru potrebnega časa za drugo spreobrnitev, čakamo dneva, ko bo svetlo solnce zasijalo na pravičen mir. Da se pospeši ta trenotek in da ne bodo žrtve zaman, v to svrhu služi le eno sredstvo: vzdržati do konca. Govor je bil sprejet z dolgo- tračajno odobravanjem. Debata o vladnem poročilu je odložena na dan 10. oktobra.

— V morju mržnje. Madžarski list »Magyarország« se bavi z najnovejšimi dogodki na bojišču in poglavitno z združenjem Bolgarske in pravici: Samo troje nas je še: Nemčija, Turška in mi. Okoli nas buči celo morje mržnje, besa in neusmiljenih napadov na naše življenje. Nas je troje v družbi, a naš sovražnik je ves svet. Nikjer prijaznega obraza, komaj kakor indiferentno lice. Gnusno nam reži nasproti stid in krvna osveta od vseh strani, kjerkoli prebivajo ljudje. Se ni dolgo, ko se nihče ni jezil nad nami, nas nihče ni mrzil. Ko smo se borili za svojo svobodo je ves svet simpatično spremljal naše borbe in naše trpljenje. Zakaj smo sedaj padli v ta pekel obče mržnje? Zakaj treba, da sedaj v tem strašnem viharju trepetamo za svojo zemljo? Usodna, temna in črna je bodočnost pred nami. Ladijo naše države mečejo pobesneli valovi po morju. Eden zavezniki brat se je potopil, zagrnili so ga valovi. In naša ladija? Ali ostane zadosti močna? Ali je krnilo v dosti močnih, to je pametnih rokah? Ali lahko upamo, da ne zanesse ladije v vrtnice in ga ne potegne vrtnice na dno? Kam plovemo? In dokle naj še traja to strašno drvenje? Kdo nam pokaže pot do obali in do miru? Ali se spominjaš, madžarski narod, s kakim veseljem si pred štiri leti zaplaval v morje teh strahot? Ali jim še kaj verjameš, onim ljudem, ki so takrat vodili tvojo ladijo?

— Nemški državni zbor. Berolin, 4. oktobra. Nemški državni zbor se ne bo sestel, kakor je bilo prvotno določeno, v tork, marveč že jutri ter bo novi državni kancler razvil svoje stališče glede miru.

— Nemška kriza. Berolin, 4. oktobra. Socialnodemokratski poslanec David je bil imenovan za podtajnika zunanje urade. Druge vesti pravilo, da ostane v. Hintze na svojem mestu in da torej imenovanje Davida ne odgovarja resnici.

— IX. nemško vojno posojilo. Iz Berolina poročajo, da podpisovanje IX. nemškega vojnega posojila klub napetim razmeram v državi sami in klub zunanemu položaju dobro uspeva.

— Nič se ne izpremeni v Nemčiji. Iz Zeneve: »Temps« se bavi z razvojem v Nemčiji in izvaža, da izprememba vlade v Nemčiji ne bo imela nikakega vpliva na položaj, ker napredniki kakor tudi centum in istotaka socialni demokratje ne bodo dovolili izločitve Alžirsko - Lotarijske. Vseled tega se tako rekoč v Nemčiji nič ne izpremeni... No, izpremembe že pridejo.

— Kaj čaka Nemčijo po bolgarski kapitulaciji. »Vossische Ztg« prinaša s posebne strani članek, ki pravi med drugim: Z bolgarsko mirovno ponudbo je stopila vojna za centralne države v izredno resen štadij. Posledice morejo biti nedogledne važnosti, ako se jih hoče odstraniti s polovničnimi sredstvi. Ako pride v Bolgariji do posebnega miru, ki ga bo diktirala entente, je neizogibna posledica temu, da bo kapitulirala tudi Turčija. Izključeno je, da bi se mogla Turčija, odtrgana od Nemčije, sama vzdržati, toliko manj, ker bi se zmagovite entente čete ne ustavile pred Carigradom. Visk take situacije na Romuniji je jasen za vsakega, ki pozna razpoloženje v tej deželi. Prva posledica bolgarske kapitulacije bi bila torej polom Turčije in pridruženje Romunije ententi. Tako bi bil ves Balkan izročen ententi kot operacijska baza proti Avstro-Ogrski. Ali je Avstro-Ogrska kos taki situaciji ob istočasni navalni na italijanski fronti, pa tudi s podporo nemških čet, to je veliko vprašanje. V vsakem slučaju bi morala politika, ki računa z nesigurnimi faktori, misliti na to, da je zrušitev in s to kapitulacija Avstro-Ogrske jako verjetna. Izjava solidarnosti grofa Buriana je za nas sicer mnogo vredna, ali tokom dogodkov bi mogla kmalu postati platiščna. Pod takimi okolnostmi bi bila Nemčija prisiljena, da samia nadaljuje vojno. Povsem naravno bi bilo, da bi potegnile svoje čete z Balkana in z avstrijskega bojišča ter koncentrirala svoje vojaške sile na zapadu, ali entente sile bi tudi tako narastle, da bi bila notranja koncentracija nemške armade proti temu ničeva. Nemčija bi bila prisiljena, ali da sprejme kapitulacijski mir, ki bi ga diktirala entente, ali da nadaljuje vojno s težkimi žrtvami in nejasnim zaključkom. Da se izogne vsemu temu, bi bilo potreba vzpostaviti položaj na Balkanu. Ako pa Nemčija ne popravi položaja na Balkanu, bi se mogel brest-litovski mir razbiti na tak način, da bi izolirani Nemci prav lahko nastala nova rusko - poljska fronta.

— Bolgarov Nemci niso znali pri-
jbiti. »Neue Zürcher Ztg.« piše k bol-

garski mirovni ponudbi, da korak minis-
trskega predsednika Malinova ni ni-
kako prenaplajeno, marveč že dolgo pre-
mišljeno dejanje, izvirajoče iz dolgo že
učinkujoče volje. Visok uradnik iz Ra-
doslavovega kabineta je rekel nekoč
člankarju v »N. Z. Z.«: »Nemci niso
znali pridobiti si naša srca; to je za
nje huje nego za nas.« Bukareška po-
govda iz leta 1913. je bila krivica in po-
nižanje za Bolgarijo, bucareška pogovda
iz leta 1917. je bila krivica in ponižanje
s strani Nemčije ne samo za Bolgarijo,
ampak za vse balkanske narode, katerih
usodo hoče določati za bodočnost. Po-
tom te pogovde so se vzbudile tudi sta-
re bolgarsko-turške sovražnosti, tako
se je bilo bati, da se prevržejo v vojno.
Bati se je bilo zlasti ostrega spora za
Marico, tako da je Nemčija grozila, da
ne bo več dajala municije Bolgariji, ako
se ta spor ne poleže in baje je bila že
enkrat izpolnila svojo grožnjo. Glavna
ovira za srbsko-bolgarsko spravo je bil
Pašić, ali njegove konference v Parizu
stojte v zvezi z bolgarsko zadevo, sploh
so imeli Bolgari v Parizu in Londonu
dobre branitelje, ki so obenem prijatelji
Srbije in Grčije ter streme po zvezi bal-
kanskih narodov.

— »Vae victis!« Gorje premaganim,
tako je pisal leta 1914. v številki 276.
»Tagespost« neki E. S. iz Trsta, ki je
bil očitno prav dobro informiran o
željah in stremiljenjih Nemcev, člauek,
ki se bavi s svetovno karto, kakor so jo
pričakovali takrat in tudi mnogo pozne-
je še skoraj vsi Nemci pri nas in v Nem-
čiji. V svojem članku vprašuje: Kaj naj
bo cena za našo titansko borbo, ter od-
govarja samemu sebi. Predvsem upa-
mo, da obe zavezniški državi, kakor je
to ministrski predsednik grof Tisza že
obljubil, ne bosta sklenili po ceni miru,
marveč se bosta spomnili perfidnega
pričetka svetovnega požara nešteti
verolomstev svojih nasprotnikov in ne-
čestnih grozovitosti. Poleg zelo visoko
odmerjene denarne odškodnine za go-
spodarsko škodo in za prelito kri bodo
centralne države morale zmanjšati tudi
posest ententnih držav tako, da enten-
ta za sto let ne bo mogla več ogroziti
evropskega mira.

— Kazen za Francosko. Franco-
ska bo morala po mnenju nemških voj-
skovodij iz leta 1914 odstopiti Italiji
Korsiko, Nio, obal Somali in protek-
torat nad Tunisom, Švici Pays, Gex in
Haute Savoie z Bellegradom. Nemčija
dobi vse francoske kolonije, razven
Algerije, torej protektorat nad Maro-
kom in Mauretanijsko kolonijo Senega-
mijo, Nigerijo, obal ob zapadni Afriki,
Dahomey, Guineo in Kongo.

— Kaj bo z Belgijo. Z Belgijo
nemški aneksionisti že leta 1914 niso
vedeli početi ničesar pametnega. Da
ne sme imeti politične in teritorialne
samostojnosti, jim je bilo jasno. Za do-
delitev je pa šla trda. Navadna prikljo-
pitev Nemčiji bi bila Nemčiji napravila
mnogo skrbi. Najdelanejša se je zdelo
nemškimi aneksionistom, da Belgija z
Nizozemskim in Luxemburgom postane
eno zvezne nemške države. Potem bi
se prikljopile belgijske provincije Ant-
werpen, zapadna in vzhodna Flander-
ska, Brabant in Linburg Nizozemski,
provincije Henegau, Liege, Luxemburg
in Namur pa bi se prikljopile veliki voj-
vodini Luxemburg. Belgijski Kongo naj
pride kot državna kolonija na Nemčijo.

— Lloyd George zadet od kapi.
Curih, 4. oktobra. Angleški ministrski
predsednik Lloyd George je bil pred
14 dnevi zadet od kapi. Njegovo stanje
je baje zelo resno.

— Angleške volitve odložene. »Even-
ing Standard« javlja, da je termin za
volitve na Angleškem preložen na po-
znejši čas, ker upajo, da bo poprej sklen-
jen mir. Angleške volitve so bile razpi-
sane za november.

Dopis iz Celja.

(Od našega dopisnika.)

Celje, 2. oktobra.

Jaborneg zupanu je na-
proi, kar nam jako ugaia. Pokazal je
vsaj, da ni takšen strahopetec, kakor
so ga njegovi lastni konacionalci ob
važnih prilikah silili, tudi še pred
kratkim, ko se je govorilo po mestu o
nameravanem njegovem odstopu. Poka-
zal je, da ni bil »junak« samo, ko se je
šlo za to, nastopiti proti Slovincem in
hoditi s svojim pisčem Ambroschi-
tschem razzantati slovenske shode, am-
pak da je pripravljen izpiti grenki ke-
lih zupanovanja od dna, dotlej, da bo
v bodoči Jugoslaviji od dal zupanske
posle človeku, ki bo pravičen na vse
strani.

O aprovizacijskih raz-
merah v celjski okolici, in si-
cer v takozvanem skupnem gospodar-
skem okolišču, katerega aprovizacijo
je prevzelo mesto Celje, se je zadnje čase
mnogo pisalo v raznih listih. Da so
aprovizacijske razmere naravnost škan-
dalozne in da gospoda pri celiskem
magistru okolišču skrajno zanemarija
in zapostavlja, ni dvoma, in bo treba ob
priliki prav globoko posvetiti. Da pa
so okoliške občine našle v to mizerijo,
so si pa tudi same krive, zakaj ob-
čine same so bile, ki so prošle za
pritegnenje vsakih gospodarskih okolišč
ter so se tako podale na žive in mrtve
raznim pisčem pri celiskem magistra-
tu, ki mislijo, da smejo vsakega Slo-
vence iz okolice nahruliti z najgostimi
psovkami. Činitelj pri gospodarskem
odseku okrajnega glavarstva torej tu
ne zadeva krivda, kvečemu vodja
okrajnega glavarstva samega, ki se
pritegnitvi okolice v skupni gospodar-
ski ni upiral, dasi je vedel, kakšne
mizerne razmere vladajo pri celjski
aprovizaciji. Toliko v pojasnilo jav-
nosti.

Imenovanje. Drž. živinozdrav-
nik Iv. Fischer v Celju je imenovan
za višjega živinozdravnika.

V pivovarniško centralo
je za poslovno leto 1918/19 na obnem
zboru bil izvoljen iz Štaterske med
drugimi ravnatelj Josip Smertnik.

upravni svetnik Združenih pivovaren
Laški trg - Zalec.

Poročil se je v Mariboru učitel-
teli Mirko Vanda iz Smarije ob Pes-
nici z gđ. Marico Kovačič.

Umrle je 23. m. m. pri Sv. Antonu
v Slov. Gorici 72letni župnik Anton
Vraz.

Iz šolske službe. Za nadučitel-
telje so imenovani: v Orlovski Konrad
Mejovšek, doslej učitelj v Mariji
Reki; v Loku pri St. Jurju ob Taboru
Fr. Košir, doslej učitelj v St. Jurju
ob Taboru; za šolske voditelje: v Šmi-
klavžu pri Slov. Gradcu Frane Mlin-
šek, doslej učitelj v Slov. Gradcu, v
Ribnici na Pohorju J. Vidmoser,
doslej učitelj v St. Lovrencu nad Mar.;
za učitelje oziroma učitelice: pri Sv.
Roku ob Sotli Cecilija Cvetko, na
Dobri Ivan Zagazhen, doslej pri
Sv. Emi; v Pohorju Marija Topol-
nik, na Haidini Ivanka Polič. Pre-
meščen je: nadučitelj Franc Roškar
iz Loke pri Zumu v Trbnje; nadučitel-
teli Teodor Mahorčič iz St. Vida pri
Planini na okoliško šolo v Voiniku.

Razpisano mesto sloven-
skega tainika pri štaterski
kmetijski družbi. Razni listi ob-
javljajo te dni razpis mesta glavnega
tainika štaterske kmetijske družbe za
umrlim Juvanom ter mesto drugega tai-
nika za umrlim našim vrlim vojakom
Holzem, ki je padel prve dni vojne na
galiskem bojišču. Gospodje pri družbi
so milostno privolili, da drugi tainik
mora znati slovensko v pismu in be-
sedu. Nam to ne zadostuje. Dokler homo
še imel opravka s štatersko kmetijsko
družbo, hočemo tudi na tem mestu imeti
odlično našega človeka, kakor je bil
ralni Holz, ki svoje narodnosti nikdar
in pred nikomur ni skrival. Edino naš
človek ve in pozna potrebe našega
kmeta, edino naš človek bo imel tudi
zmisel za velikopotezno organizacijsko
delo med kmečkim stanom, katero je
pokojni Holz tako uspešno počel izva-
jati.

Na meščanski šoli v Zalcu
je vpisanih 65 dečkov in 57 deklet. De-
želni odbor je dovolil vspretnice.

Skandalozne razmere na
ptujski sodniji. Imeli smo priliko
vpogleda v nekatere akte te sodnije.
Kako se tam delajo protokoli s sloven-
skimi strankami, je nečuden skandal.
Človek bi mislil, da so se ti kurzovci,
ki sestavljajo protokole v takšni bar-
barski slovenščini, učiti v svojih kur-
zih albanskega in ne slovenskega jezi-
ka. Tudi različne gospodine, ki nado-
mešajo pri sodniji moške pisarniške
moči, in ki so seveda skoro vse »absol-
venti« nemških šol v Ptuju, mrevčarijo
ubogo slovenščino, da človeka začne
grizti v trebuhu, ko čita te dokumente.
Le počakajte prijatelji, sveži piš iz Ju-
goslavije bo vse to z Vami vred odne-
sel kmalu v blaženi raj. Zakaj niti
Albanija vam menda ne bo ostala,
kamor bi se zatekli za službe. Traunov.
Walzlov in drugih takih pitavk na na-
šem telesu ne bomo imeli povoda re-
diti.

Mariborske novice.

Španska hripa je že postala
pri nas »domača bolezen«. Tisti, ki je
še ni imel, se more prištevati že k iz-
jemam. Posebno rodovito polje ima v
šoli. Samo v mariborski gimnaziji je že
okoli 140 diťakov obolelo. Posamezni
razredi imajo po 20 bolnikov. Govori
se, da se bodo v kratkem zaprle šole.
Kakor se je to zgodilo že na ptujski
gimnaziji.

Vreme kaže slabo. Po kratki
izpremembi enega dneva zopet dež. Na
kmetih kopliejo krompir, ki vedno boli
gnije pod zemljo. Tudi grozdja je še
mnogo zelena, čeprav stojimo v za-
četku oktobra. Se bo pa zopet mešalo
letošnje vino z lanskim. Omne tulit
punctum, qui...

Vojaki še vedno gospodujejo
v Narodnem domu in le malo je upanja,
da se v kratkem izprazni, čeprav je
večina javnih poslopij v Mariboru že
davno izpraznilo vojaštvo. Nemški ka-
zino, to je kraj, kjer so edino pravi pa-
triotične doma, pa stoji prazen že od po-
četka vojne, neomadeževan od vojaške
nastanitve, posvečen plesu nemško-
romanskega naraščaja. Slovincem, ki
imajo v zasadenem delu Narodnega do-
ma gledališko dvorano in čitalnico, ki
že štiri leta niso videli svojih, sloven-
skih iger na odru, ki že štiri leta ni-
majo nobene večje družabne prireditve,
pa seveda strogo vojaško oko zabranju-
je še zmeraj vhod v njih lastnino.

Zopet se je nekdo spoza-
bil. »Marburgerc« se širilo usta na
diaboličen smeh, ko poroča o »narod-
nem napredku« na Muii, kjer je pre-
gostilna, ki to je »kunil« pred 6. leti
Slovenec Vremiak zopet v nemške
roke.

Neverjetna nemška za-
grizenost. Nedavno je zbolela na-
učiteljica nemške šole na Muti, g. N. žena
na porodu. Mesto, da bi šel takoj k slo-
venskemu zdravniku, ki ga ima v bli-
žini, je v svoji cimbrski duši storil
sklep, »zum vindišen doktor gehe ich
nicht«. Ko je postalo huje, je poklical
doktorje iz Gradca, a bilo je prepozno.
Uboza žena je morala radi moževe za-
grizenosti v grob.

Kak je v enemški patrio-
tizem. Marsikoga bo zanimalo, da je
bilo v Mariboru pred vojno 7-9 milio-
narier, med tem ko se zdaj govori o
50-56 milionarier. Trgovine, ki so
pred vojno stale tik pred konkursum,
sedaj kupujejo hiše in posestva kar za
stavo. Ti gospodje — vojni dobickarji
— imajo največ govoriti okoli »Mar-
burgerc« in najbolj naglašajo »ve-
nemški značaj Maribora« »der deutschen
Inselstadt«. Taki-le, ki še zdaj hrustajo
zemlje iz kifelce, seveda lahko kri-
žijo »durchhalten«.

Na račun Dalmacije za Albanijo.

Avstrijska vlada je ustavila, kakor hi-
tro se je bila začela vojna, vsako javno
tudi najneznatnejše delo. Toliko hitre-
je pa se dela v Albaniji in vršijo se
celo taka dela, ki bi bila nujejša za
Dalmacijo. Mnogi uradniki in tehniko
so morali zapustiti svoje delo v Dalma-
ciji in oditi v Albanijo. Ali to še ni
dosti. Jemljejo nam še to, kar sploh še
imamo, imamo namreč odsek za ojar-
stvo pri poljedelski šoli v Solitu. Vse
orodje iz tega odseka je odšlo sedaj
iz Splita v Albanijo. Olike je obrodila
dobro, orodje za izdelovanje olja je pa
šlo iz dežele. Tako avstrijska vlada

Vesti iz primorskih dežel.

Iz državne stavne službe. Višji
stavni svetnik primorske državne
stavne službe inženir Rudolf Mach-
nitsch je dobil naslov in značaj
dvornega svetnika.

Premeščenje v sodni službi. Sodnik
Stanislav Rodič je premeščen iz Ko-
pra v Pazin, sodnik dr. Josip conte Ro-
ta iz Pazina v Koper.

Umrle je v Aidovščini gospod Fran
Bratina, veleposesnik in znan ve-
ljak. Pokopali so ga včeraj.

Otvoritev šol na Goriskem - Gradi-
ščanskem. Tržaško namestništvo raz-
glašja: Uradno se objavlja, da se v prvi
polovici meseca novembra t. l. otvorijo
v pokneženi grofiji gorisko - gradi-
ščanski vse ljudske in srednje šole z
nemškimi, italijanskimi in slovenskimi
učnim jezikom. Vpisovanja se bodo vr-
šila potem dopisnice na ravna-
telstvo dotične šole katero se hoče
obiskovati, z navedbo podatkov o roj-
stvu, pristotnosti in zadnje doslej ob-
iskovane šole od 1. do 15. oktobra t. l.
V konviktne, pridružene srednji šol-
am, t. i. c. kr. realna gimnazija z nem-
škimi, c. kr. realna gimnazija z italijan-
skim učnim jezikom, c. kr. državna
gimnazija s slovenskim učnim jezikom,
c. kr. žensko učiteljsko z slovenskim, c.
kr. moško učiteljsko z slovenskim uč-
nim jezikom v Gorici ter c. kr. moško
učiteljsko z italijanskim učnim jezi-
kom v Gradišču se bodo sprejemali le
gojenici dotičnega zavoda. Prošnji, ka-
tero je vložiti pri ravnateljih kon-
viktov v Gorici oziroma v Gradišču, je
priložiti zadnje šolsko izpričevalo in
potrdilo o obisku šole v šolskem letu
1918/19 ter ubožni list. Rok za izpise
se bodo naznanili v drugi polovici
oktobra t. l. v časopisih.

Iz ruskega vtištništva se je oglašil
Ivan Kumar iz Sovodeni pri Gorici.
Nahaia se v Kijevski guberniji gorod
Skvira ulica Piski št. 92. in poizveduje
po Josipu Kumaru iz Sovodeni št. 89.

Oddaja ameriških trt. Iz državne
trne zaloze na Primorskem se oddaja
spomladi 1919. proti plačilu ameriške
trte po določenih cenah. Trte se naroče
potom županstev do 30. novembra t. l.

Zahteve železnice. »Zveza ju-
goslovanskih železnice« v Trstu je
imela v nedeljo pri Sv. Jakobu shod v
zadevi aprovizacijske razmer. Predsed-
val je predsednik Zveze Drag. Zupa-
nič, poročal strokovni tainik Mrak.
Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva,
da se železniški upravi zavzame za
vso silo za svoje uslužbence, da bodo
dobivali živila v taki meri, da jim bo
mogoče opravljati službo, zahtevalo ta-
ko preskrbo z živil, kakor so jo imeli
pred maem t. l. in sicer se jim mora
povedati to čisto jasno in nedvoumno,
tako da ne bosta imela služba in zdrav-
je uslužbencev. Ako tega ne morete sto-
riti, zahtevamo dovoljenje, da morejo
kupovati živila zase nemoteno, kolikor
znaša razlika količine med sedanjim in
predmainiško; v to svrhu zahtevamo
vsak mesec 4 dni dopusta. Konečno se
izreka, vpoštevajoč, da na trajno
zoblišanje aprovizacije ni misliti, do-
kler traja vojna, za prizadevanje, da
naš se vporabi vse sile, da se čim prej
konča klanje in se doseže demokratski
mir.

Umrle je v bolnici v Trstu po krat-
ki mučni bolezni v 21. letu učiteljica
gđ. Mary Saksida. Pogreb bo v ne-
deljo.

Pod vlak se je vrzel v Trstu 57let-
ni Avgust Mazzoli, oče dveh hčera.
Truplo je bilo strašno razmesarjeno.
Mazzoli je bil baie neozdravljivo bo-
len. Umrle je na Ončnah gospod Mihael
Palievec, bivši oskrbnik v Števan-
janu, v vojni uslužben na državni je-
zeleznici, star 59 let. — Družina Periot
v Nabrežini je izgubila svoji hčerki
Petro in Angelo. V Kobaridu je
umrla gospodična Srečka Kos. — V
Trstu je umrl v pokoleni c. kr. stražnik
Anton Gregorčič.

Razpis študentij. Goriski deželni
odbor razglašja: Razpisujejo se 4 de-
želni študentij v znesku po 600 kron,
ustanovljeni od deželne zbornice v spo-
min na 60letno vladanje N. Vel. presv.
cesarja Franca Jožefa I. Za te ustano-
ve se morejo potegovati diaki, pristoi-
ni na Gorisko - Gradiščansko, kateri so
dovršili srednje šole in stonili na vsi-
učilišče. Študentij se podelijo začasno
je za eno akademsko leto, to je za
1918/19. Prosilci naj predložijo svoje
prošnje pisarni podpisane deželne
odborna do 20. oktobra 1918 in naj im
predložijo domovnico, ubožno spričevalo,
frekvencijsko spričevalo in dokazilo
o sedanjem učnem napredovanju.

Na neko posestvo pri Gorici, odda-
ljeno par ur od mesta, se sprejme be-
gunska družina z več člani, ki bi bili
sposobni za kmečko delo. Naslov se po-
izve pri Posredovalnici za goriske be-
gunce v Ljubljani.

Priznanje pravice javnosti za re-
alno gimnazijo na Voloskem. Naučni
minister je razširil štirirazredni komu-
nalni realni gimnaziji na Voloskem po-
deljeno pravico javnosti za šolsko dobo
1917 do 1920.

Madžarski redarji v Zadru. Zadr-
ski Narodni list poroča, da je bilo te
dni dodeljenih državnemu redarstvu v
Zadru 5 Madžarov. Ne znajo niti besed-
e hrvatski pa tudi italijanski ne.
Elien baratom!

Kakor da bi prišel iz notranjosti
Azije... Poslanec Soukup opisuje v
»Pravu Lidcu« svoje potovanje iz Prage
do Kotora in nazaj. Trpljenje na tem
potovanju, katero mora človek presta-
ti, bodisi v Dalmaciji ali na bosenskih,
hrvatskih ali avstrijskih železnicah, je
prav peklenko. Soukup pravi, da ko
se je yrnil v Prago, se mu je zdelo,
kakor da se je vrnil iz notranjosti
Azije.

Na račun Dalmacije za Albanijo.
Avstrijska vlada je ustavila, kakor hi-
tro se je bila začela vojna, vsako javno
tudi najneznatnejše delo. Toliko hitre-
je pa se dela v Albaniji in vršijo se
celo taka dela, ki bi bila nujejša za
Dalmacijo. Mnogi uradniki in tehniko
so morali zapustiti svoje delo v Dalma-
ciji in oditi v Albanijo. Ali to še ni
dosti. Jemljejo nam še to, kar sploh še
imamo, imamo namreč odsek za ojar-
stvo pri poljedelski šoli v Solitu. Vse
orodje iz tega odseka je odšlo sedaj
iz Splita v Albanijo. Olike je obrodila
dobro, orodje za izdelovanje olja je pa
šlo iz dežele. Tako avstrijska vlada

uničuje Dalmacijo na korist Albanije.
Z veliko slepoto je udarjena...

Škoda na vinogradih na otoku
Braču. Toča je napravila na vinogradih
na Braču ogromno škodo, ki se je urad-
no cenila na tri milijone kron.

Velika tatvina v Zagrebu. Pred ne-
kaj dnevi so v Zagrebu v nadbiskupski
tiskarni pokradli vse gonilne jermene,
vredne nad 10.000 K. Značilno je, da
so bila zjutraj vsa vrata v tiskarno za-
peta, kakor so jih pustili zvečer.

Samopomoč.

Svetovna vojna je jasno dokazala,
da so skrajno birokratično urejevale
organizacije za tisoče ljudskih potreb
popolnoma odrekle. Birokratizem je
posebejena suhoparnost, brez duha in
srca. Proti njemu je nastalo tekmo
vojne polno organizacij, ki so vzrasle
iz ljudstva samega. Obnesle so se sijaj-
no, ker jih upravljajo ljudje, ki gledajo
pred seboj živo življenje, njegove za-
hteve in potrebe. Opozarjamo le na
dve veliki napravi na jugoslovanskem
ozemlju, na organizacijo »Dobrodel-
nost« v Ljubljani in na delo, ki ga je
započel odbor SHS žena.

Danes opozarjamo predvsem na
delo odbora SHS žena, ki je že na ti-
soče jugoslovanskih otrok otel pre-
zgodnje smrti. Vsi sloji in razredi na-
šega troimenega naroda so udeleženi
pri tej akciji, ki gre za tem, da obva-
ruje naš najdražji zaklad, naše otroke,
pred izčrpanjem telesnih sil.

Slovensko plemo jugoslovanskega
naroda ne sme zaostati za Hrvati in
Srbi, ki so že darovali na stotisoče za
ohranitev jugoslovanske dece. Dne 5.
in 6. oktobra naj vsakdo dokaže, da
edinstvo jugoslovanskega naroda ni le
brezpomembna fraza, temveč da je vir
žive solidarnosti.

Samopomoč je naša rešitev. Kdo
se briga za našo deco, kateri je po-
brala vojna očete in poglata matere v
obup? Mar tisti, ki so započeli vojno?
Tem je zapuščenca, stradalajo mlada
deveta briga, toda nam ne sme biti,
mi sami jo moramo ohraniti.

5. in 6. oktober naj dokažeta, da
cenimo sami sebe višje, kakor pa nas
cenijo naši sedanjí gospodarji.

Odbor SHS žena za siročad.

Dnevne vesti.

— Vojna odlikovanja. Z vojaškim
zaslužnim križem tretjega razreda z
vojno dekoracijo in meči je odlikovan
rezervni nadporočnik Fran Kogel-
nik strel p. 1. nadalje ranam podlegli
evid. nadporočnik dr. Ivan Šavnik
in rez. nadporočnik Ivan Mrak 26.
str. p. Z vitežkim križem Fran - Josi-
povega reda z vojno dekoracijo in meči
je odlikovan rezervni vojaški kurat
Ivan Koci per str. p. 26. Z duhovni-
škim zaslužnim križem drugega razre-
da z meči vojaški kurat Ivan Mla-
kar 26. str. p.

— Vojno odlikovanje. Z zlatim
zaslužnim križem na traku hrabrostne
svetlinje sta odlikovana črnovoiniški
praporščak Rudolf Dostal v vojaški
bolnici št. 5. v Cedadu in črnovoiniški
pravni praktikant Mirko Brezigar
v Gorici.

Vojna odlikovanja. Z vitežkim
k

Gospodična Kupi se

ponudbo francoske, slovenske in nemške steno grafije. Ponudbe pod št. 5. 797/848 na upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

manjša ali srednjevelika hiša (vila) s vrtom v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na upravnishvo „Slovenskega Naroda“ pod „Hida 5241“.

Izgubil sem za vedno svojo dobro soprogo in mater svoje povzrojene hčerke Ljubice, gospe

Julija Dragan roj. Kokalj.

Postala je žrtev zavratne španske bolezni in pljučnice. — Pogreb v nedeljo, ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice. Maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. 5408

V Ljubljani, 5. oktobra 1918.

Anton Dragan,
moj oče in mati.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom pretržno vest, da je naša preljuba hčerka oziroma sestra

MARY SAKSIDA,

učiteljica

4. t. m. v Trstu v bolnici, po kratki mučni bolezni, v 21. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v nedeljo 6. t. m. v Trstu.

V Ljubljani, 5. oktobra 1918.

5405

Frano, Amalija Sakside, starši. — Berta, učiteljica, Milena, sestra. — Vlado, enol. proet. Josip, brata.

Potrjim najgloblje žalosti javljamo pretržno vest, da je naša iskrenoljubljiva, najboljša mati, oziroma stara mati, tašča, sestra, svakinja in teta, gospe

MARIJA SEDLAK

dvakarjeva vdova

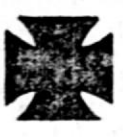
dne 4. oktobra ob 5. uri popoldne po dolgi mučni bolezni, pretržena s sv. zakramenti za umirajoče bogudano preminula.

Pogreb pretržene pokojnice se vrši v nedeljo, dne 6. oktobra iz hiše žalosti Gradišče 7, na pokopališče k Sv. Krištofu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oganjenja.

Ljubljana, dne 5. oktobra 1918.

Globoko žalujoči ostali.

Poldi Košak roj. Javornik naznanja v svojem in svojega sinčka Marija imenu vsem sorodnikom, znancom in prijateljem pretržno vest, da je njen iskrenoljubljivi soprog, oče in brat, gospod

Karl Košak

c. in kr. stotnik

preminul dne 4. t. m. po kratki in mučni bolezni ob 4/6. popoldne.

Pogreb nepozabnega se bo vršil dne 7. t. m. ob 9. uri popoldne k podružniški cerkvi sv. Mihaela na Grosupljem.

Žalno-Grosuplje, dne 5. oktobra 1918.

5409

Učiteljski zbor šestorazredne ljudske šole v Topli-
pah-Zagorja ob Savi javlja žalostno vest, da je njega vso-
rodek, gospod

JANKO STEPIŠNIK

učitelj v Topli, t. o. k. hr. črnov. praporednik

v sredo, dne 2. t. m. vso bolezni, zadobljena na bojišču, pre-
tržena s poslednjimi zakramenti mirno v Gospodu preminul.

Truplo blagoga pokojnika je bilo dne 4. t. m. prepeljano iz deželne bolnišnice v Zagorje ob Savi, kjer se je vršil po-
greb dne 5. t. m. ob pol 9. uri popoldne na farnem pokopališču.

V Topli-Zagorja ob Savi, dne 4. oktobra 1918.

5407

UČITELJSKI ZBOR TOPLIŠKE ŠOLE.

Pozor!

Na prodaj je fino maščeno kolo s
staro pnevmatiko. — Naslov pove
upravnishvo „Slov. Naroda“. — 5371

Kupi se lepa omara
in dober fotografirni aparat, even-
tualno proti zamenj. — Ponudbe pod
„omara 5391“ na upr. „Slov. Nar.“

Slikarski vajenec
se sprejme proti plačilu pri slikarskem
mojstru Pirkorja v Rebrli 11. 5369

Trg. pomočnik
železninar, vojaščine prost za nedolo-
čen čas, išče službo. — Kdo, pove
upravnishvo „Sloven. Naroda“. — 5383

Absolvent
slov. trgovske šole voj. oprošten,
išče stalne službe v mestu ali na
deželi. Cenj. ponudbe na upr. „Slov.
Naroda“ pod „trgovina 5321“.

CEMENT
se prodaja. — Naslov pri upravnishvu
„Slovenskega Naroda“. 5402

Enoletni prostovoljec boljše družine
išče čedno sobo.
— Ponudbe poslati v „Mojst.“
soba 97. 5385

Kupijo se dobro ohranjene
koncertne citre.
Pismene ponudbe na Ivana Oswald,
Zaloška cesta 10, Ljubljana. 5316

Kupim hišo ali parcelo
v mestu ali bližnji okolici. — Ponudbe
pod „Parcela 5285“ na upravnishvo
„Sloven. Naroda“.

Prodasta se
DVE ZIMSKI SUKNJI
s kožuvinno, lepi in teški ali se za-
menjata za živež. — Polzeve se pri
Bergantu, Hrenova ul. 17, I. nad.

Prodajam
2 para čevljev
št. 36 in bel klobuk. — Naslov pri
upravnishvu „Sloven. Naroda“. — 5350

Prodaja se
24 hl vina,
belega in rdečega. Naslov pove uprav.
„Slovenskega Naroda“. 5389

Sprejmeta se
2 delavca in več deklet
za delo v kartonažni tovarni J. Bonas
sin, Ljubljana. 5404

Prazne vreče
vsake vrste in suhe gobe kupuje
vedno in v vsaki množini ter plačuje
po najvišjih dnevnih cenah trg. firma
J. Kušlan, Kranj, Gorenj.

Izurnjena PRODAJALKA
mešane stroke in prodaje v trafikih,
vašča slovenskega, nemškega in neko-
liko hrvatskega jezika, želi spremeniti
sedanje službo. — Nastop 1. nov.
Dopisi na poštni predal 10, Sv. Ju-
rij o J. Zel., Štajersko. 5344

Naprodaj je
večja množina vina,
skupaj ali v posameznih sodih. Kje,
pove uprav. „Sloven. Naroda“. — 5389

Novi čevlji:
2 para št. 35, domačih čevljev, 2 para
št. 36 rjavih zametastih čevljev s pri-
stnimi podplatmi in par moških čevljev
je naprodaj. — Kdo, pove uprav-
ishvo „Slovenskega Naroda“. — 5394

Gospodarsko poslopije
s hišo, hlevom, skladiščem, prostornim
dvoriščem in vrtom, pripravno za vis-
oko trgovino ali vsako drugo obrt v
bližnji okolici, se prodaja. — Več
se izve pri g. Hinku Gorenju v
Ljubljani, Florjanska ul. 17. 5399

Prodajam:
sode, doge od sodov, tretje za sode,
nakovalno, žrjava (granik), 2 potegi za
sode z vrvmi in žilnimi vrvmi, soda-
ski stroj (Reifelmachine), sodarsko
orodje, stroj za cementni strešnik,
stružnice (Hobelbank) in sapa za sod.
Bona Zagorja, Gorenj na Rudol-
fovo sklanje 2. 5408

DEKLE, 21 let stara, vešč
šivati, slovenske in nem-
ške, želi priti v kakšno priprosto gosti-
no za pomoč. Bila že v večjih
gostilnah. — Cenjeni dopisi na
Hilke Schneider, Gorenj na Rudolfovo 41. 5379

Išče se
meblovana ali nemeblovana soba
s kuhinjo takoj. Ponudbe na uprav.
„Sloven. Nar.“ pod „kuhinja 5401“.

Sprejme se takoj dobra
KUHARICA
proti visoki plači. — Hrenova cesta
8/II, gospe Berenda. 5332

**Več diamantnih in briljan-
tnih prstanov in uhanov**
je naprodaj v nedeljo dopoldan in v
ponedeljek. — Ogleda se pri zlatarju
K. Kozak, Francova nabrežje 31.

Prodaja se za nizko ceno skoro nov
motor na bencin,
3 1/2 konjski moči z vsemi pritlikinami.
Naslov pove upr. „Slov. Nar.“ — 5388

Zamenja se
lepa podložena mornariška vrhinja
topica za deklico od 10—12 let za
dobro ohranjen perzijski ali kak drug
lep muš. Poprašja se pri Krapežu v
trgovini, Jurčičev trg št. 3. — 5386

Poziv!
Oseba, katera je v torek vzela
torbico z lonci vred v trafikih Dolenc
v Prešernovi ulici, se pozivlje, da ju
vrne istotam, sicer bo imela sitnosti,
ker je znana. 5396

Oddam v najem
večje posestvo
z vsem orodjem in živino, dalje go-
stino, na željo tudi žago na vodo.
Naslov pove upr. „Slov. Nar.“ — 5386

50 kron nagrade
dobi, kdor preskrbi stalni mirni stranki
2 oseb majhno stanovanje: 1 sobo
in kuhinjo za kadar je mogoče. Pon-
udbe na upravo „Slov. Naroda“ pod
„Stoja 5395“.

PRODAJALKA
specijske in manufakturne stroke,
mlada, poštna, slovenskega in nem-
škega jezika zmožna. Želi v kakši tr-
govini nastopiti. — Naslov se izve v
upravnishvu „Sloven. Naroda“. — 5397

Prodaja se na pol pokrita
kočija
z usnjato streho, oljnatimi osmi, vpreže
se lahko eden ali dva konja. Polzeve
se pri g. Franou Wisnjau, Kolo-
dvorška ulica 28. 5176

Prodaja se
eleganten landauer
in lep brek. — Naslov pove uprav-
ishvo „Slov. Naroda“. 5302

Vreče na debelo
svile v štrouh kupi v vsaki mno-
žini Weinberger, Dunaj, VII., Kai-
serstr. 90. 5147

Biljard
firme Seifert s krogli in kejem se
takoj ceno prodaja, je zanesljivo dobro
in varno naložen denar. Polzeve se v
kavarni Slon pri blagajni v Ljub-
ljani. 5079

Vrtnar
sposoben za vsa vrtnarska dela, se
sprejme za graščinski vrt na Javorniku
proti dobri plači 200—250. — K mesečno,
draginski dokladi in prostemu stano-
vanju s lučjo, pri Kranjski Indus-
trijski družbi na Jozsonceh, Gor.

Krema za britje
najboljše kakovosti, porabna brez vode,
porcelanski lonček K 7-88.

MILO za BRITJE
pristno, najboljše vrste, komad K 3.—
1 kg K 34.— Proti vpošiljati za-
sila naprej dobavljiva E. Jankar, ek-
spornito podjetje v Zagorju št. 18,
Petriška 8/III. Hrvatska. — 4708

SUHE GOBE
nemežane, jedine, same jurčke, isto-
čen med, vosek, hrnjavo olje,
razna domača žganja, kumano itd.
kupi vsako množino po najvišjih cenah
M. Rant, Kranj.
Prodaja: vino, žganje 1. 4. 6. 1918

Bog je v svoji neskončni modrosti in neizmerni ljubezni
poklical k sebi našo iskrenoljubljeno in nepozabno hčerko,
sestro, nečakinja in zaročenko, gđc.

Olgo Baučer

ki je v cvetoči dobi 18 let, previdena s sv. zakramenti za umi-
rajoče preminila 4. oktobra 1918 ob 2. uri popoldne.

Pogreb bo v nedeljo dne 6. oktobra ob 2. uri popoldne
iz mrtvašnice pri sv. Krištofu na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. zadušne maše se bodo služile v cerkvi čt. oo. fran-
čiškanov. — Vsem znanec priporočamo preblago pokojnico
v pobožno molitev. 5412

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1918.

Žalujoči ostali.

Malo posestvo

v okolici Ljubljane se kupi. Ponud-
be pod „posessio 24/5379“ na upr.
„Slovenskega Naroda“.

H gojeniki trgovskega tečaja se sprejme
še ena gojenka
liceja ali trgovskega tečaja na hrano
in stanovanje. Tržaška cesta 11,
I. nadstropje.

Prodaja se
mlada KOZA
in dva mlada kozliča. — Kolo-
dvorška ulica št. 7. 5853

Notarskega
kandidata
(tudi novince) sprejme notar 5291
Mudovernik, v Ljubljani.

Naprodaj imam dva konja,
dobra za težka dela. Prodajam tudi okoli
1000 kg bukovega oglja in stiskal-
nico za grozdje. Cene po dogovoru.
Ivan Švigelj, trgovec, Borovnica,
Kranjsko. 5233

Klavir
se prodaja. — Naslov pove upravnishvo
„Slovenskega Naroda“. 5335

Imam bele namiz. prte
in drugo perilo, salonske suknje
skoro novo in lep površnik temne
barve v zamenjavo za živila in za slad-
kor. Več pove upr. „Sl. Nar.“ — 5352

Prodaja se
32 hl najkvalitetnejša bizeljskega vina
ristinga letnika 1917. — Tudi štirje
vinski hrani sodi, hrastovi, po 20
hl vsak. — Naslov pove upravnishvo
„Slovenskega Naroda“. 5328

Stanovanje v vili
obstoječe iz 4 sob, 1 kabine ter vsemi
pritlikinami in kosom vrta v bližini
Slov. gledališča se takoj zamenja za
stanovanje s 3 sobami ter pritlikinami
v hiši. Takojšnje ponudbe na uprav.
„Slov. Nar.“ pod „zamenjava 5387“

MESARJE
išče „deležno mesto za vnovče-
vanje živine v Ljubljani“ s 1. no-
vembrom 1918 proti dobri plači in
hrani. — Pismene ponudbe z dokazili
strokovne sposobnosti poslati na urad:
Ljubljana, Turjaški trg št. 1. — Še
bolje pa, če se mesarji, ki želijo sto-
piti v službo, zglašijo osebno v našem
uradu.

VAROVALCE PODPLATOV
za vsako obutev pripravne nudi
samo preprodajalcem 3470
Sohlenschoenervertrieb
L. Braunstein, Dunaj I.
Griechengasse 7., Abteil. 8.

Srbečico, hraste, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano „SEABA-
FORM“-maslo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni
lonček K 3.—, veliki K 5.—, porcija za rodbino K 12.—.
Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.
Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna „pri zlatem jelenu“,
Ljubljana, Marijin trg. 880
Pozor na varstveno znamko „SEABAFORM“

Ernst Werner
Malcy Werner roj. Schessek
poročena.
Ljubljana Weipert
3. oktobra 1918.
5392

LANDAUER:

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe s ceno na poštni predal 161. — 5361

Kupim dobro ohranjeno špecerijsko stelažo

s predali in en pult. — Ponudbe na upravnistiho »Slovenskega Naroda« pod »špecerija 5331«.

Ker ima veliko veselja do trgovine, želi neka odvet, uradnica oz. stenografinja in strojevalnica svoje dosedanje mesto odvet, uradnice premeniti in iti za

KONTORISTINJO

v trgovino v Ljubljani in sicer z mešanico, manufakturnim ali špecerijskim blagom, gre pa tudi na deželo, najraje pa v tako hišo, kjer bi lahko imela popoln vpogled v trgovino. — Tozadnevne ponudbe pod Trgovka 5300 na upravn. »Sloven. Naroda«.

Lokal za trgovino ali večje skladišče se išče.

Eventualno se kuni tudi hiša. — Ponudbe pod »Lokal za trgovino 5288« na upravn. »Sloven. Naroda«.

Čudotvorno šilo

samo K 4-90 šiva (šepa) kakor šivalni stroj. Najboljša iznajdba za krpanje usnja, strganih čevljev, konjskih opravi, odev vseh vrst blaga obk. i. t. d. Jamstvo za porabnost. — Cena kompletnem šilu s sukanecem, 4 različnimi šivankami in navodilom za en komad K 4-90, 3 komadi K 13-50. — Po povzetju pošila M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiesgasse 13-48. 5365

Prihranite si denar

ako kupite

barvo za obleko, »Tekla«

Edina nepokvarjena pralna znamka. Nadrobno 60 vin. zavitek. 6-7 zavitev za damsko obleko. Preprodajalci ugodne cene na debelo. Svarimo pred ponaredbami z enako zvenečimi imeni. Zahtevajte samo znamko »Tekla«. 5003
»COMMERCIA«, prodajno društvo za kem. tehn. potrebe, Praga I., Vaclavské náměstí 13.
Telefon 6187.

Karel Linhart

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7. Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na nihalo s polnim bitjem, stenskih in kuhinjskih ur, budilk.

Nikljaste voine ure, ure v zapetih nicač z radijskim kazalnikom ali brez njega, zaloga srebrnih in nikljastih ur »Omega« po najnižjih cenah. 131
Popravila se izvršujejo najbolje.

Svetovnoznano Preblavsko SLATINO

oddaja posamezne zaboje in tudi večje množine v poljubnih steklenicah: 4793
Frano Sitar, zaloga piva Göss, Ljubljana 7. — V mestu se dostavlja brezplačno na dom, prazne steklenice in zaboje se po dnevnih cenah jemlje nazaj

Pozor, novosti!

Trajni pivnik (Dauerlöscher)
Alabastra I. cena..... K 4-50
Trajni pivnik (Dauerlöscher)
Alabastra II. večji..... K 5-50
Večno pero (Füllfeder)..... K 2-50
Trajni notes, brezkončen..... K 4-50
»Tinterol« za izdelovanje črnih, škaflija..... K 15-
Karbonski papir vseh barv karton..... K 25-
Indigo papir, prima, 100 pol. K 40-
Trakovi za vse pisalne stroje naprej od..... K 16-
Pisar. steklenica za gumanje K 2-50
Razglednice vseh vrst po dogovoru. Razpošilja Jos. Omersa, trg. agentura in komisijonalna trgovina, Ljubljana, Dunajska cesta 6, I. nadst.

Kupujem zmedene ženske lase. Stefan Strmoli,

Ljubljana, Pod Znanč št. 3.
POZOR! Zaradi vpoklicanja v vojaško službovanje je lokal odprt samo za prodajo blaga in sicer ob delavnikih samo od 9. do pol 1.

Polhove, krtove, hrčkove kože

kupuje po najvišjih cenah
D. Köllner, trgovina s kožami in krzni, Lipsko (Leipzig), Brühl 47.
Dopošiljanje prošim po pošti v 5 kg zaviti in se takoj po sprejemu dopošlje znesek. 4663

SOLALI

trgovina s cigaretami, papirjem, družba z omejeno zavezo Šajbusch, Galicija

najboljši cigaretni papirji

Vred pravočasne oskrbe surovin zamoremo

točno, ceni in redno dobavljati.

LICITACIJA KONJ.

Pri razpečevalnici konj v Kranju se bode prodalo na licitaciji dne 7. oktobra ob 9. uri dopoldne ca 30 odstavljenih žrebet in 13 konj razne velikosti za vožnjo. — 8 konj se bode prodalo na obrtnike. — K licitaciji se bode pustilo le take kupce, ki se izkažejo z legitimacijo, potrjeno od politične oblasti (glavarstva), da so poljedelci. Obrtniki morajo imeti modre legitimacije. — Konjski kupci in mešetarji se ne smejo udeleževati licitacij. — Kupec konja mora plačati tudi kolkovno pristojbino za ubožni procent. 5400

Zajamčen uspeh. Bujne, lepe prsi

dobite ob rabi med. 5376

Dr. A. Rixa kreme za prsi garantirano neškodljivo za uspeh. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Polzurna pušica K 5-¹⁰, velika pušica, zadostna za uspeh K 10-¹⁰. Poština posebej. — Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lakierergasse 6 E.

Zaloga v Ljubljani: drog. Kanc in »Adria«; Zaloga v Mariboru: lekar. Schützengel, Mar. pom. in parf. Nollman.

V Trstu: Parf. Andreuzzi, Corso 5.

100.000 i

hvaležnih odjemalcev potrjujejo, da uničevalce korenin RIA-BALZAM v 3 dnevih brez bolečin odstrani kurja očesa, bradavice, roženo kožo. Uspeh jamčen. Cena 3 K 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K. ZOBOL odstrani »FIDES« pri najbolj trdo vratnem zobobolu, ko so odpovedala vsa sredstva in pri otilih zobeh. Ob neuspehu denar nazaj. Cena 3 K, 3 pušice 7 K, 6 pušic 11 K. Nič več zobnega kamena ali slabega duha iz ust. Snežnobe zob Vam napravi zobni fluid »ZIRIS«. Takojšen učinek. — Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.

Podgane, miši se popolnoma iztrebiš s podganjo smrtjo. Če ni uspeha, denar nazaj. Na stotine zahvalnih pism. Cena 4 K, 3 škaflije 9 K. — Stenice, uši, bolha, ščurke uniči radikalno z zalogo vred »THIERA«. Takojšen učinek. — Cena 3 K, 3 steklenice 7 K. — 3069

KEMENY, Košice (Kassa) Postfach 12/C/31 (Ogrsko).

Najlepši obraz

Popolnoma novi, čudoviti iznajdbi se je slednjič posrečilo v malo dneh brez sledu odstraniti vse pege, ogrce, mozolje, gube, nosno in obrazno rdečico. — Popolno jamstvo. — Oblastveno varovano. — Presenetljivo v največji meri! — Koža postane takoj voljna in mladostno sveža, gube se izgadijo, Vi pa postanete bleščeče lepi in mladi, s tem pa srečni. Na tisoče prostovoljnih zahvalnih pism iz vseh dežel. Najslavitejši strokovni zdravniki sijajno preizkusili. Pišite takoj na L. Decker, Dunaj 56, Fach 19, Abt. 38 nakar dobite ta čudni recept z navodilom popolnoma zastoj. — Prosi se znamka za odgovor. 4136

Poziv na podpisovanje delnic Kolinske tovarne za kavne primese, trgovsko delniško podjetje.

Redna glavna skupščina delničarjev dne 23. oktobra 1917 je sklenila, naj se delniška glavica K 5.000.000.— z izdajanjem 5000 na ime se glasečih popolnoma v gotovini vplačanih delnic lit. B po 200.— K nominalne zviša na K 6.000.000.— Ta predlog je bil predložen državni upravi in redna glavna skupščina delničarjev dne 30. septembra 1918 je naročila upravnemu svetu izvedbo emisije do 20. oktobra 1918, določila v smislu § 9 pravil za gospode delničarje prednostno pravico na 4167 delnic. — Na podlagi tega si dovoljuje upravni svet pozvati gg. delničarje na podpisovanje delnic pod temi le pogoji:

1. Podpisovalni rok se pričinja 1. in konča 15. oktobra 1918.
2. Na 3 delnice po K 400.— nom. ali na 6 delnic po K 200.— nom. pripada 1 nova delnica po K 200.— Delničarji, ki se udeležijo subskripcije, naj pri katerikoli podpisovalnici predložijo ob podpisovanju svoje stare delnice (brez kuponskih pol) ki se vrnejo takoj po zaznabi izvršene subskripcije. Na hrbtu priglasnice je potrebno napisati števila predloženih delnic v aritmetičnem redu.
3. Podpisna cena je 600.— K, v polnem znesku plačljiva takoj pri podpisu.
4. Nove delnice imajo delež na dobičku počenši s 1. jul. 1918.
5. Glede na delnice, ki bi izmed predloženega števila ne bile vpisane za prednostno pravico, si pridržuje upravni svet nadaljno odločbo.
6. Znesek, dosežen nad nominalno ceno (ažijo) pripade rezervnemu zakladu.
7. Podpisovalnice so: Živnostenská banka v Pragi, Češka banka v Pragi, vse podružnice obeh teh zavodov ter Ljubljanska kreditna banka. — Pri teh podpisovalnicah se dobivajo brezplačno priglasnice.

V Pragi, 30. septembra 1918.

Kolinska tovarna za kavne primese, trgovsko delniško podjetje
EM. PLACEK, i. r.
predsednik upravnega odbora.

Tvrda Schneider & Verovšek

se radi vpoklicanja enega in obolesti drugega gospodarja od ponedeljka dne 7. t. m. naprej za nedoločen čas zapre. 5336

Cement-Portland

samo v celih vagonih.

Naročujte za spomladansko gnojenje sedaj že

KAJNIT. 5212

FR. MULEC, GRAZ, Felix Dahnplatz 6.

Kupite le domač izdelek! to je

Emona

Dobiva se vseh prodajalnah!

Dr. Botteri

primarij okulističnega oddelka
deželne bolnice, se je s svojim
ambulatorijem preselil na
Resljevo cesto 12.

Predpasniki za moške, žen- ske in otroke

in sicer tkani iz prima švedske celuloze, izvrstna pralna kakovost:

Moški predpasniki, primakomad K 12-50
Moški predpasniki, iz prima keperja (križno tkanje) komad K 21-50
Moški predpasniki, nepokončljivi, zajamčeno nepremočljivi, posebno široki in velikikomad K 30-
Ženski predpasniki, gladki, modri, brez oprsjakomad K 8-50
Ženski predpasniki, gladki, modri, posebno veliki in posebno široki, brez oprsjakomad K 20-
Ženski predpasniki, gladki, modri z oprsjemkomad K 18-50
Ženski predpasniki, potiskani, brez oprsjakomad K 10-50
Ženski predpasniki, potiskani, pos. vel. in pos. šir.komad K 22-
Ženski predpasniki, potiskani, z oprsjemkomad K 20-50
Gospodinski predpasnik iz ilmanega platna, brez oprsjakomad K 19-
Praktičen gospodinski predpasnik iz ilmanega platna z oprsjem brez naramnickomad K 33-
Dekliški predpasnik, imitacija usnja za deklice od 9-14 letkomad K 18-
Otroški predpasnik za 5 do 8 letnekomad K 15-
Staničevinaste delavke in monterke obleke, modre, prima gradlkomad K 86-
Staničevinaste delavke plašč, modrikomad K 68-
Staničevinaste kuhinjske brisače, 1/2 tucatakomad K 42-
Razpošilja se samo po povzetju po razmerju zaloge po vrsti dospelih naročil

OTON KATZ, tkalnica in tvornica predpasnikov,
Praga I., Želtnějská ulica 14/15. 5364

200.000 K

znaša glavni dobiček novih avstrijskih srečk

Rdečega križa

1. novembra t. l.

Vsko leto 4 žrebnja. — Izvrsten igralni načrt.

Vsaka srečka mora biti izžrebana do 1956.

Nabavna cena 49 K

Po vpošiljavi tega zneska in 80 vin. za rekomandacijo in efektivni prometni davek dobi naročnik nemudoma originalno srečko.

Cena na zmerne mesečne obroke:

3 komadi na 36 meseč. obrokov po K 5.30
5 komad. na 36 meseč. obrokov po K 8.80
10 komad. na 36 meseč. obrokov po K 17.60
15 komad. na 36 meseč. obrokov po K 26.20

Kući na mesečne obroke dobe po odposlatvi prvega mesečnega obroka oblastveni prejemni list s takojšnjo igralno pravico. — Po vsakem žrebanju položnice in žrebni listi. Naročniki z bojišča naj navedejo svoj domači naslov, ker vrednostne pošiljave na bojišče niso dopustne.

Avstrijske poštne hranil. št. 146.965.
Ogrske poštne hranil. št. 35.000.
Bosenske poštne hranil. št. 7.919.

Banka JOSIP KUGEL & Co.

poslovalnica c. kr. državne lotarije 5367

Dunaj VI., Mariahilferstrasse 105.

Mirna premožna stranka išče

2 nemeblovani sobi,

še rajši kuhinja z eno ali dvema sobama brez opravil pri mirni družini v mestu ali prav v bližini mesta za stalno. Sprejme se takoj ali po preteku 21 dni. Ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod »premožna stranka 5384«.

Dobro obdelano polje

33.000 m², z nekaj tisoči sadnega in oljčnega drevja, vodnjakom in izvirkom, gospodsko in kmetijsko hišo, hlevom in kantino, 5 minut od postaje Strunjan, ležeče na morju, zraven Portorose (Istra) se prodaja za 200.000 K. Morska kopel ob morju. Spritno lepe lege čaka tega kraja še briljantna bodočnost. Ponudbe na lekarno Manzoni v Trstu. 5190

Tovarna slamnatih izdelkov

priporoča gg. trgovcem in cenjen. občinstvu veliko zalogo:

različnih slamnatihšolnov
" " torbic (cekarjev)
" " itd. predpražnikov 981

Cerar Franjo, tovarnar,
Stob, pošta Domžale.

Traste

izpušča grinto, srbečico in druge kožne bolezni odpravi hitro in sigurno Paratol, domače mazilo. Ne umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi čez dan. Veliki lonček K 5-¹⁰, dvojni K 9-¹⁰. Dalje Paratol tresni prašek za varstvo občutljive kože, škaflija K 3-¹⁰. Oboje se dobi proti vposlatvi zneska od Paratol-Werke, Apotheker Ulmer, v Budimpešti, VII-24, Rózsá utca 12.

Zahtevajte gratis in franko cenovnik o bojiščih, noveletnih in dunajskih umetniških dopisnicah in pisemskih mapah po cenah na debelo za preprodajalce. Kot polzuskni odbiro dobavljamo

200 bojiščih, noveletnih, ljubavnih in umetniških kart vbarvotisku z navadnim ali zlatim bleškom za K 25-¹⁰. Razpošiljanje po povzetju. Tvornica luksuznega papirja — Adler, Zetsel & Co., Dunaj, II., Praterstr. 68, Abt. 9. 5000

Naprodaj imam:

motor na bencin 11 H, avtomobil, 1 cilindar 6 H, kompletno napravo za sušenje hmelja, benecanski jarem, žago za izdelovanje remelnjov, stroje za izdelovanje rezane opeke, zidake, vpenjače, železnino od okrožne peči. — Natlačnejša pojasnila daje lastnik: Franjo Žagar, Markovec, Stari trg pri Raketu. — 5325

Ne silimo

Vas, ali priporočamo Vam, da v svojo lastno korist, kako registrirano blagajnico, ki je ne potrebujete, prodaste zopet samo tvornici nazaj. — S tem izločite škodljivo prekupevanje in se obvarujete neprijetnosti. National Registrar-Kassen, dr. z om. z. Dunaj VI., Mariahilferstr. 57-59.

G. Flux

Gosposka ulica 4, I. nadstropje, levo.

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica stanovanj in služb v udobnost cenj. občinstva zopet v središču mesta

— Priporočila in namešča le boljše —

službe iskajoče vsake vrste privatno trgovsko in gostilniško osobe. Izбира različnih služeb, zlasti za ženske. Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena. 5382

Pri zu nanjih naročilih znamka za odgovor.

Slovenskim citrašem.

Slovenske narodne pesmi za citre in petje, priredil in izdal podpisani. Na razpolago so sedaj sledeči zvezki: I., II., III., IV., VII., VIII. in IX. Vsaki zvezek stane 4 K. Izšel je tudi poseben zvezek z naslovom »Grajski odmevi« (melodije brez besedila in lahki valčki). Cena tudi 4 K. — Posebej je izšla »Jugoslovanska«, polka za citre, katera se daje kot priloga »Grajskim odmevom«. — Kdor si želi nabaviti omenjene zvezke, naj pošlje denar naprej, ker s povzetjem se posameznih zvezkov ne pošilja. — Priporočam se! — Ivan Kiferle v Ljubljani, Krojaška ulica 8. II. — 5368

Stanje vlog je znašalo koncem meseca junija 1918 K 279,050.534-29.

Glavnica K 50,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za aprovizračne nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

Stampilje
vseh vrst za urade
društva, trgovce itd.
ANTON CERNE,
graver in izdelova-
telj kausčkovih
stampilj
LJUBLJANA, Dvorski trg št. 1.

Še je dovelj zaloge

seveda

3932

hrastovih parketnih deščic.

JOSIP PUH, dobava in pokladanje parketov,
Ljubljana, Gradaška ulica št. 22.F. Potočnik, Ljubljana, Selenburgova
ulica 6.

se priporoča za jesensko sezono za izdelovanje oblek za gospode
in dame, n. pr. jesenskih površnikov in damskih plaščev po meri.
Posebna delavnica za moderniziranje in obračanje kostimov, oblek,
površnikov in zimskih sukenj za gospode. — Novi modeli vedno
na razpolago. — Zmerne cene, solidno delo! — Spreje-
majo se tudi naročila z dežele. 4447
Imam pristno angleško blago v zalogi.

STARE ZOBE,

tudi zlomljene, komad 2—4 krome, umetna zobovja (zlata)
do 400 K kupuje Prvo ljubljansko nakupovalnišče zob J.
Schlesinger v Ljubljani, Stari trg 15, 2. nadst. — Cene
se vestno določijo in tudi plačajo. — Poštne pošiljave se
rešijo takoj. 5839

Uglaševalec klavirjev

G. F. Jurásek

Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Edini
specijalistizvršuje vsa popravila
te stroke.Framydol je sredstvo za po-
mlajenje las, ki
rdeče, svetle in sive lase in
brado trajno temno pobarva.
1 steklenica s pošl. vred K 3-60**Rydyol**je rožnata voda, ki živo
pordeči blede lica. Učinek
je čudovit. 1 ste-
klenica s pošlino vred K 2-85.

Naslov za naročila:

Jan. Grolich, Engel - Drogerie,
Brno št. 639, Moravsko.**Stuchly Modni Maschke**

v LJUBLJANI, Zidovska ulica št. 3 in Dvorski trg 1

priporoča prve vrste

VELOUR-KLOBUKEnajfinišne blago zadnje novosti tvornice v Novem Jičinu, ter
svilene in zametaste klobuke in čepice.
Popravila se sprejemajo. — Žalni klobuki
in vestno izvršujejo. — vedno v zalogi.**Gonilni jermeni**

brez dopustilnega lista. Takoj dobavni.
100 mm širok jermen prenese 12 PS.
Za vlažne in suhe prostore. — Pasovi
(Bechergurten). — Transportni trakovi.
Kattner & Co, Gradec 14.

4833

Priporočamo krasne

BLUZE plašče, jopice,
krila, kostume,
nočne halje, pe-
rilo, modno pred-
meto, športne klo-
buke in steklenice. Zelo solidna tvrdica:**M. Krištofič - Bučar**
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša
2852 Fineotroške oblekce
in krstne oprave.**JOS. ROJINA**

modni atelje za gospode

— LJUBLJANA —

Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške in uradniške

— UNIFORME —

po meri v najkrajšem času.

**Novo češko
posteljno perje!**

Pulljeno belo, prima puh kg K
45.—, fino belo s puhom K 26.—,
ditto II. vrsta K 17.—, siv puh K
28.—, sivo perje K 10.—, Nepa-
lansko belo I. vrste K 10.—, ditto
II. vrste K 7.—, razpošilja po
povzetju 5201

Irma Haldek,

Praga-Smichov,

Klaseho št. 1.

Priporoča se tvrdka
JOS. PETELINC
LJUBLJANA

tovar. zaloga živalnih strojev za obrt in
domačo rabo, ter njih delov, igel in olja.
Istotem prodaja galanterijskega blaga, ter po-
trebnice za šivilje, krojače in čevljarje.
Postrežba točna in solidna — cene zmerno.

Blizu frančiškanskega mostu levo, ob vodi

sv. Petra nasip 7.

DAMSKA**MESEČNA PREVEZA**

zdravniško priporočena
Varuje pred prehlaje-
njem, dobro vsesava,
pije, komodna in prak-
tična, varčuje perilo, se
dobro pere, ter ostane
vedno mehka. Komplet-
na garnitura K 12.—,
20.—, na leta trpežna K 28.— 36.—,
najfinišna pa K 44.— in K 50.—
Porto z savojn. K 1-50 Vvarstvo žensk
izmišljalni aparat 40.—, 45.— K. Po-
šiljatev diskretna. — Higijen. blaga
trgovina St. Potoky Dunaj, VI.
Stieggasse 18. 1199

BARVE ZA BLAGO

„Cebelni panj“. — Preizkušeno edina najboljša znamka.
Dobivajo se po vseh finiših prodajalnicah v vseh barvah. —
Svarim pred nakupom popolnoma ničvrednih
znamk. — Ker je „Cebelni panj“ spričlo nedosežne dobrote
ter pozne sezone vselej hitro razprodan, priporočam, da že danes
križete pri meni svojo potrebnost, ko sem še v stanu da
točno izvršim tudi največja naročila. — Pri večjih naročilih
precejšen popust. 4980

la modrilo za perilo „Cebelni panj“
bolše nego vsako tekoče ali v kroglicah. — V kartonih po 100
zavitkov. — Naročila na debelo na **tvorniško zastopstvo**
K. Wüst, Gradec, Postfach 46. — (Cenovniki tudi o drugih predmetih).

Opozorilo.

Tvrdka Josip Reich, parna bar-
varna in kemična čistilnica, prosi
vključno svoje častite odjemalce, da naj
čimprej pošljejo se predmete, ki so jih izročili za barvanje ali čiščenje
do konca avgusta 1918. Kakor je razvidno iz prevzemnih listov, jamči
tvrdka samo 3 mesece za te predmete. — Cenjene odjemalce prosimo torej,
da ne pride pozneje do neljubih slučajev, ki bi mogli nastati vsled nadalj-
nega puščanja teh predmetov pri tvrdki, — da čimprej vzamejo stvari domov.
Za blago, ki je bilo prineseno v barvanje ali čiščenje in do imenovanega dne
ni bilo prevzeto, ne dam nobene odškodnine, ako bi se blago pogrešalo ali
ko bi bilo vsled požara uničeno. — Obenem si usvoja podpisana tvrdka opo-
zoriti cenjeno občinstvo na to, da se il je posrečilo z velikimi težavami do-
biti barvila za barvanje oblek iz svile, volne, bombaževine in
pletne in sicer za razparane in nerazparane obleke tako, da more tekom
2—3 tednov po kar najnižjih cenah barvati po želji črno, modro, rufavo,
zeleno itd. Podpisana tvrdka se priporoča cenjenemu občinstvu kar najbolje
in upa, da se bo občinstvo čimbolj posluževalo njene parne barvarne. 5276

Josip Reich, Ljubljana.

Parna barvarna in kemična čistilnica.

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Selenburgova ulica št. 3.

Odvetniška pisarna

advokata in kazen. zagovornika

dr. Albina Smoleta

se nahaja na Dunajski cesti št. 20,
nasproti gostilne pri „Figovcu“ in
kavarne „Evropa“. Posluje dopoldne
od 9. do 12. in popoldne od 3. do 6.

Univerzalni stroj za sekljanje mesa

(Obl. var.)

izborno poraben za sekljanje
vseh vrst mesa, sočivja, fižola itd.
Komad stane K 30.—

Univerzalni**MLIN ZA MAK**

Izboren za mletje maka, dišav
orehov, sladkorja, kave i. t. d.
Cena komadu K 24.—

Drobnik za kosti... K 320.—

Stiskalnica za krompir in sadeže

K 20.—

Z Dunaja razpošilja proti vpošiljavi zneska glavno zastopstvo

Max Böhm, Dunaj, IV. Margaretenstr. 27 Abt. P 17.

Prospekt zastoj. 3074

F. Batjel

Gorica — Ljubljana

Stalna ul. št. 2-4. Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica

Možka in

ženska

dvokolesa

z novo paravozila.

Šivalni in pisalni stroji,

gramofoni.

Električne žepne svetilke.

Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1,000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka

Ustanovljena l. 1881.